

Sanna Pajari

KOULUNUORISOTYÖ KOULUUN KIINNITTÄMISEN EDISTÄJÄNÄ AMMATILISESSA OPPILAITOKSESSA

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Yhteisöpedagogikoulutus

2020

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (AMK)
Tekijä	Sanna Pajari
Työn nimi	Koulunuorisotyö kouluun kiinnittymisen edistäjänä ammatillisessa oppilaitoksessa
Toimeksiantaja	Lappeenrannan kaupungin nuorisotoimi
Vuosi	Marraskuu 2020
Sivut	40 sivua, joista liitteitä 2 sivua
Työn ohjaaja	Sirpa Räikkönen

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö on kvalitatiivinen tutkimustyö, jonka tilaajana on Lappeenrannan kaupungin nuorisotoimi. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Saimaan ammattiopisto Sampon opiskelijoiden kokemuksia kouluun kiinnittymisestä sekä koulunuorisotyöstä. Tutkimuksessa halutaan myös selvittää opiskelijoiden mahdollisia kehittämisehdotuksia koulunuorisotyöhön.

Opinnäytetyöprosessi alkoi syksyllä 2019. Haastattelut suoritettiin kevään 2020 aikana Teams-palvelun kautta. Haastateltavia oli viisi ja tutkimuksen aineisto kerättiin teemahaastattelujen avulla. Yksi haastatteluista oli parihaastattelu, muut olivat yksilöhaastatteluja. Haastateltavat olivat Saimaan ammattiopisto Sampon ensimmäisen vuoden opiskelijoita, ikäjakaumaltaan 16–17-vuotiaita. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysin menetelmin.

Tutkimuksen mukaan koulunuorisotyö on hyvä ja tarvittu keino opiskelijoiden kouluun kiinnittymisen tueksi. Tutkimukseen osallistuneet Saimaan ammattiopisto Sampon opiskelijat kokevat kouluviihtyvyytensä olevan hyvä. Kuitenkin ryhmäytymisen tukeminen, ison koulun yhteisöllisyyden parantaminen sekä matalan kynnyksen tuen ja avun saaminen ovat asioita, joiden parantamiseksi juurikin koulunuorisotyöntekijä on sopiva henkilö.

Koulunuorisotyöntekijän jalkautuvan työn luonteen vuoksi opiskelijoiden on helppoa tutustua koulunuorisotyöntekijään. Koulunuorisotyöntekijästä tulee opiskelijoille tuttu ja turvallinen aikuinen, jolta on mahdollista saada matalan kynnyksen ohjausta ja tukea. Myös koulunuorisotyöntekijän on helpompi huomata erilaisia tuen tarpeita tutuiksi tulleissa opiskelijoissa.

Koulunuorisotyöntekijän työnkuvasta halutaan tietää lisää. Opiskelijoiden parempi tietous koulunuorisotyöntekijän työnkuvasta voi auttaa opiskelijoita löytämään mahdollisiin tuen tarpeisiin juuri oikeaa apua ja neuvoa. Koulunuorisotyöntekijän toivotaan jatkavan jalkautumista eri oppitunneille. Myös erilaisten tuntien pitämistä sekä yhdessä työskentelyä koulunuorisotyöntekijän kanssa esimerkiksi tapahtumasuunnittelun parissa toivotaan.

Asiasanat: nuorisotyö, kouluviihtyvyys, yhteisöllisyys

Degree	Bachelor of Humanities
Author	Sanna Pajari
Thesis title	Promoting school engagement in a vocational school by means of school youth work
Commissioned by	The City of Lappeenranta Youth Services
Time	November 2020
Pages	40 pages, 2 pages of appendices
Supervisor	Sirpa Räikkönen

ABSTACT

This thesis was a qualitative research project assigned by the City of Lappeenranta Youth Services. The objective of the thesis was to find out the experiences of students at Saimaa Vocational College Sampo about school engagement and school youth work. The study also aimed to find out the students' possible development suggestions related to school youth work.

There were five interviewees and the material was collected through theme interviews. One of the interviews was a pair interview, the others were individual interviews. The interviewees were first-year students of Saimaa Vocational College Sampo, aged 16-17. The material was analyzed by content analysis methods.

The study revealed that school youth work is a good and necessary way to support students' school engagement. The students of Saimaa Vocational College Sampo who participated in the study felt that their school satisfaction is good. However, the challenges of grouping, improving the sense of community of a large school, and getting low-threshold support and help are things that a school youth worker can improve.

It is easy for students to get to know a school youth worker. A school youth worker becomes a familiar and safe adult to students from whom it is possible to receive low-threshold guidance and support. It is also easier for a school youth worker to notice different support needs in familiar students.

Students want to know more about the job description of a school youth worker. Students' better knowledge of the job description of a school youth worker can help students find just the right help and advice for their potential support needs. It was desired that the school youth worker will continue to attend different lessons. Organizing various classes and working together with a school youth worker, for example on event planning, were also on the wish list.

Keywords: youth work, school satisfaction, sense of community

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	6
2.1	Keskeiset käsitteet.....	6
2.2	Ilmiön kuvaus.....	8
2.3	Aiempi tutkimus.....	12
2.4	Omat näkökulmavalinnat.....	16
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	17
3.1	Saimaan ammattiopisto Sampo ja koulunuorisotyö.....	17
3.2	Tutkimuksen kohdejoukko.....	18
3.3	Tutkimuskysymykset.....	19
3.4	Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä.....	19
3.5	Aineiston analyysimenetelmä.....	20
4	TUTKIMUSTULOKSET.....	21
4.1	Kouluun kiinnittyminen ja tuen tarpeet.....	21
4.2	Kokemukset koulunuorisotyöstä.....	25
4.3	Kehittämissuhteita koulunuorisotyöhön.....	28
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	29
5.1	Pohdinta.....	29
5.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	34
5.3	Jatkotutkimusehdotukset.....	35
	LÄHTEET.....	36

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee koulunuorisotyötä Lappeenrannassa Saimaan ammattiopisto Sampossa. Koulunuorisotyötä tehdään Lappeenrannassa viidellä yläkoululla sekä Saimaan ammattiopisto Sampossa (Oppimaa 2019). Saimaan ammattiopisto Sampossa keskeyttäneiden määrä on ollut korkea erityisesti tietyillä aloilla, minkä vuoksi Saimaan ammattiopisto Sampoon on hankittu koulunuorisotyöntekijä. Koulunuorisotyöntekijän työnkuvaa ohjaavat tavoitteet vähentää keskeyttäneiden määrää. (Hölkki 2019.) Tässä opinnäytetyössäni haluan tutkia, millaiset asiat lisäävät opiskelijoiden kouluviihtyvyyttä sekä millaisia kokemuksia heillä on ammattiopiston koulunuorisotyöstä. Haluan saada myös selville, millaisia kehittämissuhteita nuoret esittävät. Opinnäytetyön tarkoituksena on saada selville koulunuorisotyöntekijän tärkeyttä ammatillisessa oppilaitoksessa. Opinnäytetyössä käsiteltävien aiheiden eli kouluviihtyvyyden, koulunuorisotyöhön liittyen kokemusten ja kehittämissuhteiden avulla on tarkoitus kehittää koulunuorisotyöntekijän toimintaa ammattiopistossa sekä selvittää, onko koulunuorisotyöntekijä siellä tarpeellinen jatkossakin. Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena tutkimustyönä. Tutkimuksessa käytän teemahaastatteluja, joiden kohteena ovat 16–17-vuotiaat Saimaan ammattiopisto Sampoon opiskelijat.

Koulunuorisotyö on hiljalleen kasvava nuorisotyöntekijöiden alue, joten koulunuorisotyö liittyy vahvasti yhteisöpedagogin työkenttään. Koulunuorisotyön kautta tavoitetaan myös ne alueen nuoret, jotka eivät käy nuorisotiloilla. Yhteisöllisyyden lisääminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen ovat tärkeitä tavoitteita kaikessa nuorisotyössä. Minua kiinnostaa myös koulunuorisotyön kautta toteutuva yksilötyö, sillä yleensä nuorityölle ominaista on juuri ryhmien kanssa työskentely. Yksilötyön lisäksi muut koulunuorisotyön työmuodot kiinnostavat, esimerkiksi mahdolliset välituntitoiminnat sekä ryhmätoiminnat. Lappeenrannassa koulunuorisotyötä yläkouluissa tekevät kunnan nuorisotyöntekijät, jotka puolelta työajastaan toimivat koululla ja puolelta nuorisotiloilla (Oppimaa 2019). Saimaan ammattiopisto Sampossa koulunuorisotyöntekijä työskentelee pääsääntöisesti ammattiopistolla (Hölkki 2019).

Tutkimukseni pääkysymykset liittyvät opiskelijoiden kouluun kiinnittymiseen, kokemuksiin koulunuorisotyöstä sekä nuorten mahdollisiin kehittämisehdotuksiin. Haastatteluissa kysymykset käsittelevät muun muassa kouluviihtyvyyttä, yhteisöllisyyttä, osallisuutta sekä tuen saamista. Kysymykset liittyvät myös koulunuorisotyöntekijän läsnäoloon, saavutettavuuteen ja eri toimintojen mielekkyyteen nuorten näkökulmasta. Tutkimustulokset antavat tietoa nuorten kokemuksista koulunuorisotyöstä ammattiopistossa ja sen merkityksestä kouluun kiinnittymiseen sekä tuo ilmi mahdollisia kehittämisideoita. Tutkimustuloksilla pyrin saamaan tietoa yhä kasvavalle koulunuorisotyön työkentälle.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Keskeiset käsitteet

Opinnäytetyöni keskeisenä käsitteenä on koulunuorisotyö. Nuorisotyön ja koulun yhteistyö voi yleisesti ajateltuna olla ammatillisesti ja työnkuvallisesti epäselvä, selkeää rajausta ja selvennystä tarvitseva. Kouluissa nuorisotyötä voi tehdä monella eri tavalla. Koulunuorisotyö-käsitteelle on monia erilaisia merkityksiä, jolloin yhtä selkeää työtä rajaavaa käsitettä ei ole.

Kolehmainen ja Lahtinen (2014, 15) määrittelevät nuorisotyön kouluissa osaksi kunnallista nuorisotyötä, jossa kunnan nuorisotyöntekijä toimii sekä koulussa että nuorten vapaa-ajalla tai kokonaan koulussa. Aluehallintaviraston teettämän koulunuorisotyön käsikirjan mukaan koulunuorisotyö on nuorisotyön muoto, jossa nuorisotyöntekijä on kiinteä osa koulun viikoittaista arkea. Käsikirjan mukaan nuorisotyöntekijä on koulun henkilökuntaa ja hänelle kuuluu erilaisia työtehtäviä, joita ovat muun muassa yhteisöllisyyteen kasvattaminen, kiusaamisen ehkäiseminen ja kouluviihtyvyyden parantaminen sekä niihin liittyvät työmenetelmät. Nuorisotyö koululla puolestaan tarkoittaa käsikirjan mukaan työtä, jossa nuorisotyöntekijä käy koululla satunnaisesti, esimerkiksi pitämässä päihdekasvatustunteja tai ryhmätytystuokioita. (Aluehallintavirasto, 3.) Opinnäytetyössäni keskityn koulunuorisotyön työmuotoon, jossa työnkuva koulussa on vakiintunut ja koulunuorisotyöntekijä on rutiininomainen ja totuttu työntekijä muiden koulun työntekijöiden joukossa.

Aluehallintaviraston teettämän koulunuorisotyön käsikirjan mukaan erilaisia koulunuorisotyön työmenetelmiä- ja muotoja ovat muun muassa välituntitoiminnan järjestäminen, pienryhmätoiminta, kasvatustunnit, oppitunneille osallistuminen, yksilökeskustelut, ryhmäyttäminen sekä verkkonuorisotyö. Välituntitoiminnassa tulee korostua matalan kynnyksen toiminta sekä ajan antaminen oppilaille. Pienryhmätoimintaa voi järjestää koulussa esiintyvien tarpeiden mukaan, esimerkiksi päihdeidenkäytön lopettamisen tueksi tai arvosanojen korottamisen tueksi. Koulunuorisotyöntekijä voi järjestää erilaisia kasvatustunteja liittyen esimerkiksi päihdekasvatukseen sekä seksuaalikasvatukseen. Erilaisille oppitunneille osallistumalla koulunuorisotyöntekijä voi tehdä itseään tuetuksi oppilaille sekä olla tukemassa ryhmäytymistä muun muassa luokanvalvojan tunneilla. Koulunuorisotyöntekijä voi yksilötapaamisissa nuoren kanssa käsitellä muun muassa kiusaamistapauksia, luvattomia poissaoloja tai tukea nuorta erilaisissa elämänvaiheissa. Pääsy koulunuorisotyöntekijän luokse tulisi olla helppoa ja nopeaa, ja tarvittaessa koulunuorisotyöntekijän tulee jatko-ohjata nuori esimerkiksi kuraattorin luokse. Koulunuorisotyöntekijä voi yksin tai yhdessä luokanvalvojan kanssa arvioida ja suunnitella ryhmän tarpeita vastaavan ryhmäytymispäivän ohjelman. Koulunuorisotyöntekijä on helppo tavoittaa erilaisten sosiaalisen median kanavien kautta, sekä erilaisten koulussa tapahtuvien teemapäivien ja tapahtumien ilmoittaminen on myös kätevää koulunuorisotyöntekijän sosiaalisen median kanavilla. Näiden lisäksi koulunuorisotyöntekijä voi toimia myös oppilaskunnan sekä tukioppilaiden kanssa. Koulunuorisotyön käsikirjan mukaan myös erilaisten tapahtumien järjestäminen, vanhempainiltoihin osallistuminen sekä nuorisotalotyö voi olla osa koulunuorisotyöntekijän työnkuvaa. (Aluehallintavirasto 5–14.)

Toinen keskeinen käsite opinnäytetyössäni on kouluun kiinnittymisen käsite. Virtanen tutki yläkoulun oppilaiden kouluun kiinnittymistä. Virtanen määrittää kouluun kiinnittymisen tunneperäiseen, kognitiiviseen sekä toiminalliseen ulottuvuuteen. Tunneperäistä kiinnittymistä edesauttavat hyvät opettaja-oppilas-suhteet, vertaissuhteet sekä perheeltä saatu tuki koulunkäyntiin. Kognitiivinen kiinnittyminen muodostuu koulunkäynnin hallinnasta sekä tulevaisuuden tavoitteista ja päämääristä. Toiminnallinen kiinnittyminen ja luvattomien poissaolojen vähyys muodostuu hyvästä koulumenestyksestä, hyvästä opettaja-oppilassuhteesta sekä perheen antamasta tuesta. (Virtanen 2016, 59–60.)

Virtasen (2016, 60) mukaan kouluun kiinnittymistä edistää hyvä opettaja-oppilassuhde, vahva perheen tuki, hyvä koulumenestys, vähäinen luvattomien poissaolojen määrä, myönteinen minäkuva sekä tavoitteet jatkaa opiskelua lukiossa peruskoulun jälkeen. Virtasen (2016, 60) mukaan tytöt kiinnittyvät poikia helpommin kouluun. Virtasen (2016, 60–61) mukaan suomalaisten oppilaiden yläkoulussa koettu kouluun kiinnittyminen on pääsääntöisesti hyvää, mutta oppilaista noin 5% kokee toiminnallisen ja kognitiivisen kouluun kiinnittymisen heikkona, ja he ovat riskissä kokea myös perusopetuksen jälkeisissä opinoissa vaikeuksia ja haasteita. Virtasen mukaan näihin opiskelijoihin tulee kiinnittää ennaltaehkäisevästi huomiota ja tukea (Virtanen 2016, 61). Valtioneuvoston kanslian teettämässä raportissa suositellaan kuntien lisäävän yhteistyötä koulujen ja nuorisotoimen välillä, jolloin kouluihin tuotava nuorisotyö mahdollistaisi tukea paremmin myös niille nuorille, joille kouluun sitoutuminen on vaikeaa (Valtioneuvoston kanslia 2016, 13).

2.2 Ilmiön kuvaus

Aluehallintaviraston teettämän koulunuorisotyön käsikirjan mukaan yhteistyö koulun ja nuorisotyön välillä on jatkunut pitkään. Koulunuorisotyö yleistyi 2000-luvulla, jolloin kouluissa havaittiin tarve aikuisille, joilla on aikaa nuorten kohtaamiseen. Koulunuorisotyötä tehdään ennaltaehkäisevän ja yhteisöllisyyttä tukevan työotteen mukaan. Koulunuorisotyöntekijät työskentelevät usein myös esimerkiksi alueen nuorisotiloilla, joten koulunuorisotyöntekijä on nuorille tuttu sekä vapaa-ajalta että koulusta. (Aluehallintavirasto, 2.)

Kiilakosken (2016, 196) mukaan koulun ja nuorisotyön yhteistyössä tärkeimmiksi asioiksi muodostuu halu tarjota nuorille kouluun turvallisia aikuisia, edistää nuorten ryhmäytymistä sekä vaikuttaa koko koulu yhteisöön. Kiilakoski (2016, 196) toteaa, että nuorisotyön työmenetelmät alkavat yksilöstä jatkuen ryhmään ja ryhmästä koulujen väliseen toimintaan, jossa hyötyjä koetaan muun muassa ryhmädynamiikan tukemisessa sekä osallisuuden vahvistamisessa. Kiilakosken (2016, 196) mukaan kehitettävää on nuorisotyön vakiinnuttamisessa kouluissa. Kolehmainen ja Lahtinen (2014, 14) esittävät, että 2000-luvulla koulu ja nuorisotyö ovat hahmottaneet molempien työkenttien tavoitteita ja toimintamuotoja. Heidän mukaansa koulun ja nuorisotyön yhteistyö on

saanut dialogisia ja tavoitteellisia muotoja, jolloin nuorisotyön ammatillisuudelle on löytynyt kouluissa tilaus ja tarve (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 14).

Koulun perinteinen rooli formaalin tiedon jakajana on saanut uusia piirteitä, jolloin nuorisotyölle on avautunut paikka kouluissa (Kolehmainen 2012, 6). Kiilakosken (2016, 8) mukaan kouluissa tapahtuva nuorisotyö on lisännyt toimintaansa tuoden sinne uuden ammatin koululääkäreiden, terveydenhoitajien, kuraattorien, koulupsykologien ja koulunkäynnin ohjaajien lisäksi. Kiilakosken (2016, 8) mukaan työkenttä on kasvaessaan laajentanut nuorisotyön mahdollisuuksia nuorten maailmojen ja elämäntilanteiden kohdentumiseen. Yleisesti ajateltuna on siis ymmärrettävää, että nuorisotyö jalkautuu myös yhä enemmän kouluihin, sillä siellä nuoret viettävät suuren osan päivästänsä.

Kiilakoski painottaa, että samassa tilassa oleminen ei muodosta vielä yhteisöä, vaan se vaatii vuorovaikutusta ja kokemusta jonkin asian jakamisesta. Kiilakoski muistuttaa, että erityisesti isoimmissa kouluissa yhteinen vuorovaikutus voi olla haastavaa, mutta sitä voi edistää erilaisilla koko koulua yhdistävillä toiminnoilla. Kiilakosken mielestä koko koulua yhdistäviä toimintoja voi olla esimerkiksi teemapäivät ja tapahtumat, erilaiset välituntitoiminnot tai koulunuorisotilojen ylläpitäminen. Tällaiset toiminnot tuovat hänen mukaansa eri ikäiset nuoret eri vuosiluokilta yhteen ja näin lisäävät yhteistoimintaa, vuorovaikutusta ja yhdessäoloa. (Kiilakoski 2016, 98.)

Yhteisöllisyyttä lisäävä nuorisotyö kouluissa tarjoaa tukea ja mahdollisuuksia osallistua omatoimiseen ja ohjattuun toimintaan (Kiilakoski 2015, 3). Pennasen (2014, 41) mukaan kouluissa osallisuustoiminta on opiskelijoille mielekästä toimintaa, jossa saa vaikuttaa eri asioihin. Osallisuustoiminta erotetaan oppitunneista sen vapaaehtoisuuden vuoksi, mutta kiinnostus viihtyisän ja yhteisöllisen ilmapiirin luomisesta kouluun kiinnostaa (Pennanen 2014, 41). Pennasen (2014, 42) mukaan osallisuustoiminta ei tavoita kaikkia oppilaita, sillä jollain oppilailla voi olla haluttomuutta osallistua ulkopuolisuuden kokemusten tai koulukiusaamisen takia. Oppilaskuntatoiminta, tukioppilastoiminta sekä muut erilaiset keinot nuorten osallistamiseen ovat Kiilakosken (2016, 100) mukaan keinoja yhteisöllisyyden rakentamiseen sekä nuorten aseman parantamiseen koulu yhteisössä. Kiilakosken mukaan (2016, 101) nuorten mukaan ottaminen toimintojen suunnitteluun on nuorisotyöntekijöiden mielestä tärkeää.

Vuosien 2012–2015 lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma korostaa koulujen yhteisöllisyyden tukemista nuorisotyön keinoin. Näitä keinoja ovat kehittämisohjelman mukaan nuorisotyön menetelmät sekä seikkailukasvatus.

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa painotetaan myös sellaisten aikuisten tukea, joiden tehtäviin ei kuulu oppilaiden arviointia. (Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012, 15.)

Yhteisöllisyyden vastapainoksi on otettava huomioon myös syrjäytymisen sekä koulupudokkuuden ilmiöt. Huttusen ja Pekkarisen (2016, 1) mukaan nuoret tekevät ensimmäistä kertaa koulutusuraansa koskevia valintoja siirtYES-ään toiselle asteelle, joka on nuorelle tärkeä nivelvaihe elämässä. Tilastokeskuksen mukaan joka vuosi noin kahdeksan prosenttia nuorista ei aloita peruskoulun jälkeistä tutkintoon johtavaa koulutusta (Suomen virallinen tilasto 2015). Huttusen ja Pekkarisen (2016, 1) mukaan koulutuksen aloittamatta jättäminen tai kesken jättäminen lisäävät huomattavaa riskiä jäädä kokonaan työmarkkinoiden ulkopuolelle. Huttunen ja Pekkarinen (2016, 3) toteavatkin, että koulutuksen jatkaminen edistää talouden parantumisen lisäksi myös terveydentilan parantumista, vähentää rikollisuutta sekä lisää onnellisuutta ja hyvinvointia. Tässä opinnäytetyössä tutkin, miten koulunuorisotyö vaikuttaa ammattiopiston opiskelijoiden kouluviihtyvyyteen, joka vähentää syrjäytymisen ja koulupudokkuuden riskiä. Toisen asteen koulutuksesta poisjääminen tai sen lopettaminen kesken siis ennakoivat syrjäytymistä, mikä vaikuttaa kaikkiin nuoren elämän osa-alueisiin, joten on tärkeää saada nuoret viihtymään ja pysymään koulussa.

Tärkeä osa-alue koulunuorisotyössä on myös yksilötyö. Yhteisöllisyyden lisäksi yksilötyö on tärkeässä asemassa syrjäytymisen ehkäisyssä ja koulunuorisotyöntekijän tulee kohdata nuoria ja nähdä heidät yksilöinä. Kiilakosken mukaan nuorisotyöntekijöillä on sellaista vapaa-ajan ja nuorisokulttuurien tunte-
musta, joiden avulla he huomaavat helpommin erilaista ongelmakäyttäytymistä, esimerkiksi päihteiden käyttöä, vertaisryhmistä syrjäytymistä sekä masentuneisuutta. Kiilakoski korostaa, että tärkeintä nuorisotyöntekijöille on olla kiinnostunut nuoren elämästä, jolloin mahdolliset ongelmat saattavat nousta esille, vaikka kohtaamisen painopiste ei olisi aluksi ollutkaan nuoren ongel-

missa. Kiilakosken mukaan nuorisotyöntekijöillä on mahdollisuus päästä keskusteluihin, joita ei muutoin ehditä tai pystytäkään käymään. Kiilakosken mukaan nuorisotyöntekijöiden rooli on enemmän ennaltaehkäisevää kuin ongelmakeskeistä. Nuorisotyöntekijät ovat ammattinsa puolesta todennäköisemmin helpommin lähestyttäviä kuin muiden ammattien edustajat kouluilla. Kiilakoski toteaaakin, että nuorisotyöntekijän työote muihin ammattikuntiin verrattuna on nuorten kanssa kevyempi ja rennompia. Tätä hänen mukaansa voi selittää myös se, ettei nuorisotyöntekijällä ole arviointivelvoitetta, kuten opettajilla. (Kiilakoski 2016, 88–89.)

Pennanen (2014, 57) mukaan koulunuorisotyöntekijän työtehtäviä ei ole tarkkaan määritelty, jolloin työtehtävien kirjo on hyvin laaja ja työnkuva riippuu siitä, millaisia ilmiöitä ja tarpeita koulussa esiintyy. Pennanen (2014, 58–59) toteaa, että koulunuorisotyöntekijä jalkautuu nuorten pariin ja hänet koetaan helposti lähestyttävänä aikuisena, joka ohjaa ja tukee oppilaita sosiaalisissa taidoissa, elämän valinoissa sekä tukee yksilöiden lisäksi myös yhteisöä. Pennanen (2014, 61) korostaa, että syrjäytymisen ehkäiseminen on yksi koulunuorisotyöntekijän työn tavoitteista. Kolehmainen ja Lahtinen (2014, 63) ovat samaa mieltä Pennasen (2014, 57) kanssa siitä, että nuorisotyöntekijän työnkuva koululla määräytyy koulussa ilmenevien tarpeiden mukaan. Kolehmainen ja Lahtisen (2014, 103) mukaan koulussa toimivan nuorisotyöntekijän erilaisia rooleja ovat ohjaaja, kehittäjä, innostaja, kasvattaja sekä koordinaattori. Näiden roolien mukaan koulunuorisotyöntekijä on muun muassa kuuntelija, helposti lähestyttävä, verkostojensa monialainen toimija, kasvun ja kasvatuksen tukija, linkki vaikuttamismahdollisuuksiin, puolueeton aikuinen, sovittelija sekä rinnalla kulkija (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 103).

Sotkanetin indikaattorin (Sotkanet s.a.) mukaan vuonna 2017 24,5 prosenttia ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista kokivat, että opettajat eivät ole kiinnostuneita opiskelijan kuulumisista. Sotkanetin indikaattorin (Sotkanet s.a.) mukaan vuonna 2017 ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 9,9 prosenttia ei ollut päässyt koulukuraattorille yrittämisestä huolimatta lukuvuoden aikana. Valtion nuorisoneuvoston indikaattorin mukaan vuonna 2013 toisen asteen ammattioppilaitoksen opiskelijoista 13 prosenttia koki vaikeutta päästä terveydenhoitajan vastaanotolle, 17 prosenttia kuraatto-

rin vastaanotolle, 31 prosenttia psykologin vastaanotolle ja 31 prosenttia lääkärin vastaanotolle (Valtion nuorisoneuvosto s.a). Suomen virallisen tilaston mukaan vuonna 2016 ammatillisen koulutuksen keskeytti yhteensä 6,7 prosenttia opiskelijoista (Suomen virallinen tilasto 2017). Huuskola (2015, 25) huomauttaa, kuinka koulukuraattorien ja opinto-ohjaajien työaika on jo ilmenevien ongelmien korjaamista, jolloin resursseja riittää ainoastaan vaikeimpien ongelmien käsittelyyn. Huuskola (2015, 91) painottaa koulunuorisotyöntekijöiden ennaltaehkäisevän työtteen tärkeyttä, sillä he toimivat turvallisena aikuisena, jolla on aikaa nuorille. Koulunuorisotyöntekijät toimivat siis tärkeänä osana koulun henkilökuntaa opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäjinä.

2.3 Aiempi tutkimus

Aiempia tutkimuksia koulunuorisotyöstä toisen asteen opinnoissa ei ole kovin paljon tehty. Yhä laajeneva koulunuorisotyön maailma kiinnittyy tiukemmin juuri yläkouluihin, joissakin paikoissa myös alakouluihin. Opinnäytetyössäni pyrin selvittämään, millaisin keinoin koulunuorisotyö lisää ammattiopiston opiskelijoiden kouluun kiinnittymistä. On tärkeää selvittää aiemmista tutkimuksista, mitkä asiat vaikuttavat kouluviihtyvyyteen, mitä yhteisöllisyyden ja yksilöityön keinoja opiskelijat pitävät oleellisina, mitkä asiat vaikuttavat opiskelijan syrjäytymiseen sekä millaisia kokemuksia koulunuorisotyöstä on.

Manninen selvitti, mitkä tekijät vaikuttivat peruskoulun kahdeksaluokkalaisten ja toisen asteen opiskelijoiden kouluviihtyvyyteen ja kouluun kiinnittymiseen. Mannisen mukaan toisella asteella kouluviihtyvyys lisääntyi, mutta samalla myös koulukielteisyys lisääntyi, mitä selittää Mannisen mukaan se, että omiin menestysmahdollisuuksiin uskomisen väheni toiselle asteelle siirryttäessä. Manninen toteaa, että poissaolojen lisääntyminen kertoo osaltaan kouluviihtyvyyden ja kouluun kiinnittymisen heikentymisestä. Mannisen mukaan toisella asteella yleisimmät syyt poissaoloille liittyivät väsymykseen, opettajan tuen ja ohjauksen riittämättömyyteen, tehtävien tekemättömyyteen sekä psyykkiseen tilanteeseen ja ihmissuhteisiin. Mannisen mukaan emotionaaliseen kouluun kiinnittymiseen vaikuttaa oppilaan ja opettajan välinen suhde. Emotionaaliseen kiinnittymiseen vaikuttaa myös vertaisnuorten sekä kodin tuki. Toisen asteen opiskelijoiden kouluun kiinnittyminen vahvistui, mitä parempi opintomenestys oli. Myös mitä parempi viihtyvyys toisella asteella oli,

sitä vahvempi oli kouluun kiinnittyminen. Mannisen mukaan lukiolaiset olivat ammattikoululaisiin verrattuna voimakkaammin kiinnittyneitä kouluun. Mannisen mukaan uupuneimpien määrä lisääntyi toisella asteella, eikä lukiolaisten ja ammattikoululaisten välillä ollut tässä suurta eroa. Uupuneita oli toisella asteella Mannisen mukaan 11 prosenttia vastanneista, ja hänen mukaansa tämä on asia, joka tulee ottaa huomioon toisella asteella oppilashuoltotyössä. (Manninen 2018, 91–93.)

Hännisen tutkimuksessa selvitettiin, millaisia ajatuksia peruskoulua lopettavilla nuorilla on peruskoulun lopettamisesta ja millaisia ajatuksia heillä on tulevaisuudesta. Hännisen (2017, 22) mukaan nuorten epäonnistuneille koulutusvalinnoille ja syrjäytymiskehitykselle altistaa kotitaustassa olevat riskitekijät. Perhetaustan lisäksi myös vertaisryhmällä on oma vaikutuksensa nuoren koulutusvalinnoille (Hänninen 2017, 22). Hänninen (2017, 53) toteaa, että nuorten koulutusvalintojen tueksi tulee ottaa huomioon erilaiset tukimuodot ja niiden tärkeys. Tutkimukseen vastanneiden mukaan kouluviihtyvyyttä lisäsivät erityisesti ystävät sekä myös hyvä luokkahenki ja ilmapiiri (Hänninen 2017, 49). Myös Manninen (2018, 50) kiteyttää asian siten, että myönteiset vertaissuhteet todennäköisesti edistävät oppilaan kouluviihtyvyyttä sekä yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Huuskola tutki yläkoulussa opiskelevien nuorten kokemuksia koulunuorisotyöstä sekä sitä, miten koulunuorisotyö voisi vastata nuorten erilaisiin tarpeisiin koulussa. Huuskolan tutkimukseen osallistuneiden nuorten mukaan nuorisotyöntekijät jalkautuvat kouluun ja ottavat nuoriin kontaktia muun muassa kulumisten kyselemisellä. Osa nuorista oli sitä mieltä, että nuoret ottavat myös itse kontaktia nuorisotyöntekijään ja menevät juttelemaan tai pelaamaan tämän kanssa, ja osa nuorista oli epäluuloisia sen suhteen, että nuoret ottaisivat itse kontaktia nuorisotyöntekijään. Huuskolan mukaan nuorten mielestä olisi mukavaa, jos jollakin aikuisella olisi aikaa heille, mutta tutkimuksen mukaan osalla nuorista ei ollut kokemuksia koulunuorisotyöntekijän toiminnasta. Huuskolan mukaan tutkimukseen osallistuneiden nuorten kokemukset koulunuorisotyöstä vaihtelivat jonkin verran, sillä osalla oli kokemuksia koululla säännöllisesti vierailevasta koulunuorisotyöntekijästä, ja osalla ei ollut kokemuksia kou-

lulla käyvästä nuorisotyöntekijästä. Kokemuksen puutetta voi hänen mukaansa selittää se, ettei koululla nuorisotyöntekijää ole kohdattu tai tämän läsnäoloa ei ole ymmärretty. (Huuskola 2015, 52–53.)

Huuskolan tutkimuksessa koulunuorisotyöntekijän tärkeiksi ominaisuuksiksi kerrottiin olevan nuorekkuus, huumorintaju, ymmärtäväisyys nuoria kohtaan ja se, ettei koulunuorisotyöntekijä tuomitse nuoria. Huuskolan mukaan koulunuorisotyöntekijän työnkuva ei ole vielä vakiintunut ja työnkuva voi monelle nuorelle olla vielä epäselvä. Huuskolan tutkimukseen osallistuneista nuorista osa suhtautui koulunuorisotyöntekijöihin positiivisemmin ja ymmärsivät heistä olevan hyödyn muun muassa yksinäisten oppilaiden tukemisessa ja koulukiusaamisen ehkäisemisessä. Huuskolan mukaan koulunuorisotyöllä voidaan lisätä kouluviihtyvyyttä ja aktiivisuutta kouluissa esimerkiksi välituntitoiminnalla, koulunuorisotilalla, koulussa olevalla harrastustoiminnalla sekä erilaisilla projekteilla. Erilaiset toiminnot lisäävät hänen mukaansa nuorten sosiaalista toimintaa sekä lisäävät nuorten osallisuutta ottamalla heidät mukaan eri toimintojen suunnitteluun. (Huuskola 2015, 53–84.)

Häppäri ja Pulkkinen tutkivat yksinäisyyden vaikutusta toisen asteen opiskelijoiden kouluun kiinnittymiseen sekä emotionaalisen kiinnittymisen vaikutuksia keskeyttämiskäsitteen vähenemiseen. Häppäri ja Pulkkinen (2020, 27) mukaan yksinäisyys heikentää emotionaalista kouluun kiinnittymistä, joka omalta osaltaan vaikuttaa keskeyttämiskäsitteen kohoamiseen. Häppäri ja Pulkkinen (2020, 31) toteavat, että nuorten sosiaalisia suhteita ja yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistamalla voidaan ehkäistä koulupudokkuutta. Häppäri ja Pulkkinen (2020, 31) mukaan nuorten yksinäisyyteen tulee kiinnittää ennaltaehkäisevästi huomiota. Huttunen ja Pekkarinen (2016, 2) toteavat, että useiden tutkimusten perusteella on todettu koulutuksen ehkäisevän syrjäytymistä, parantavan terveyttä ja vähentävän rikoksen teon mahdollisuutta. Huttunen ja Pekkarinen (2016, 3) korostavat sitä, että koulutus on nuorelle tärkeää ja siellä pysyminen ehkäisee syrjäytymisen riskiä.

Saarinen tutki nuorisotyöntekijän tarpeellisuutta sekä hänelle asetettuja odotuksia ammattiopisto Varian Ojahaantien toimipisteessä Vantaalla. Saarinen toimi Varian Ojahaantien toimipisteessä Vantaalla koulunuorisotyöntekijänä.

Saarisen työmenetelmiä ja -muotoja olivat jalkautuminen työsaleihin ja käytävälle, yksilötapaamiset nuorten kanssa, matalan kynnyksen ohjaus, moniammatillinen yhteistyö koulun muun henkilökunnan kanssa, tapahtumasuunnittelu nuorten kanssa sekä ryhmien vetäminen. Saarinen tuo esille myös koulunuorisotyöntekijän työssään kotikäyntien tekemisen nuoren luokse yhdessä kuraattorin kanssa. Tutkimuksen mukaan nuorisotyö koulussa koetaan tarpeelliseksi. Tavoitteita Variassa ovat syrjäytymisen ehkäisy ja koulupudokkuuden vähentäminen, joihin tutkimuksen mukaan nuorisotyö vastasi hyvin. Saarinen toteaa, että koulupudokkuutta ei pystytty täysin estämään, mutta koulunuorisotyöntekijän kautta nuoret ovat saaneet apua ja tukea. Saarinen kuvaillee koulujen ja oppilaitosten nuorisotyötä tarpeelliseksi ja tehokkaaksi opiskelijoiden tukemis-, ohjaamis- ja auttamistavaksi. Hänen mukaansa koulunuorisotyöntekijän tullessa kouluun uutena ja poikkeavan toimenkuvan omaavana työntekijän, vaatii se koulunuorisotyöntekijältä pitkäjänteisyyttä liittää työnkuvaan opiskeluhuoltoon liittyväksi. (Saarinen 2016, 13–38.)

Ilosen tutkimuksessa selvitettiin nuorisotyöntekijöiden asemaa Suomen ammatillisissa oppilaitoksissa. Ilosen tutkimukseen vastasi 265 ammatillista oppilaitosta, joista 32 vastasi, että heillä työskentelee nuorisotyöntekijä jokapäiväisesti koululla. Ilosen mukaan 65% vastaajista kertoi, että heillä ei ole ammattiopistolla omaa nuorisotyöntekijää. Tätä Ilosen mukaan selittää se, että osassa ammattiopistoissa ei toimi koulunuorisotyöntekijä-nimikkeellä ohjaajia, vaan esimerkiksi arkiohjaaja- tai sosiaalikasvattaja -nimikkeillä. Vastausta selittää hänen mukaansa myös se, että tähän vastaukseen vastasi monet pienikokoiset ammattiopistot, joissa resurssit ovat pienet. Ilosen mukaan 25% vastanneista kertoi, että heillä ei toimi ammattiopistolla omaa nuorisotyöntekijää eikä ole myöskään minkäänlaista yhteistyötä nuorisotyön kanssa. Ilosen mukaan 74% vastanneista ammattiopistoista tekee yhteistyötä etsivän nuorisotyön kanssa. Ilosen mukaan 18% vastanneista kertoi, että yhteistyötä tehdään kunnan tai seurakunnan nuorisotyön kanssa, joista tuli nuorisoohjaaja pari kertaa kuukaudessa ammattiopistolle päivystämään. (Ilonen 2014, 21–30.)

Ilosen mukaan 48% vastanneista kertoi, että nuorisotyöntekijää ei voi tavoittaa, sillä nuorisotyöntekijää ei ole eikä yhteistyötä tehdä. Ilonen on huolissaan vastausprosentin suuruudesta, sillä se kertoo kuinka vähän ammattiopistot

vielä tekevät yhteistyötä nuorisotyön kanssa. Ilosen tutkimuksen mukaan neljännes vastanneista kertoi, että nuorisotyöntekijän voi tavoittaa sähköisesti tai puhelimella kerran viikossa. Isonen korostaa, että nykypäivänä sähköinen asiointi on nuorille luontevaa ja sosiaalisen median kautta nuoret uskaltavat lähestyä helpommin. Ilosen mukaan eniten koulutuksen keskeyttäviä nuoria on ammatillisissa oppilaitoksissa, esimerkiksi lukiolaisiin verrattuna, ja tämän vuoksi ammatillisissa oppilaitoksissa on tarvetta matalan kynnyksen ohjaajille, jotta nuorilla olisi mahdollisuus saada tarvittaessa enemmän tukea ja rinnalla kulkemista. Ilosen mukaan vakituiset nuorisotyöntekijät ammatillisissa oppilaitoksissa ovat harvassa. Hän korostaa, että koulunuorisotyöntekijöiden tekemä työ nuorten kanssa on korvaamatonta ja erittäin tärkeää koulussa jo toimivien oppilashuoltoon kuuluvien työntekijöiden resurssien vuoksi. (Isonen 2014, 29–37.)

Aikaisempien tutkimusten perusteella on siis oleellista, että koulussa toimivan nuorisotyöntekijän työnkuva olisi sekä koulunuorisotyöntekijälle itselleen että koulun muulle henkilökunnalle selkeä. Työnkuvan tulisi olla myös monipuolinen, jotta se tavoittaisi toiminnallaan mahdollisimman monta koulun oppilasta. Koulunuorisotyöntekijän koululla toimiminen tulisi olla jokapäiväistä, jotta koulunuorisotyöntekijä tulisi nuorille tutuksi. Helposti tavoitettava koulunuorisotyöntekijä on lähellä nuoria ja antaa matalan kynnyksen ohjausta ja tukea.

2.4 Omat näkökulmavalinnat

Olen kiinnostunut tutkimaan koulunuorisotyön toteutumista toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa. Yläkouluissa oppilaiden koulurytmi on tasaista ja etenee kaikilla oppilailla suurin piirtein samanlaisena. Toisen asteen ammatillisissa opinnoissa opintojen rytmi määräytyy opiskeltavan alan mukaisesti. Työharjoittelut ja oman alan lähiopetustunnit eroavat toisistaan, ja myös koulu voi olla hajautettuina eri yksiköihin. Asetelma on hyvin erilainen jo valmiiksi, verrattuna yläkouluihin. Kuinka tällaisessa hyvin monimuotoisessa paketissa koulunuorisotyöntekijä voi edistää yhteisöllisyyttä? Miten koulunuorisotyöntekijä kohtaa yksilöitä? Kuinka voidaan huomata yksilöiden erilaisia tuen tarpeita? Miten opiskelijat kokevat koulunuorisotyöntekijän?

Omat näkökulmavalinnat rajaan koulunuorisotyöntekijän tekemään työhön kouluun kiinnittymisen edistämiseksi. Opinnäytetyössä haluan tutkia Saimaan ammattiopisto Samossa opiskelevien nuorten kokemuksia kouluun kiinnittymisestä erityisesti kouluviihtyvyyden, osallisuuden sekä tuen saamisen muodoissa. Haluan myös selvittää nuorten kokemuksia Saimaan ammattiopisto Samossa toteutettavasta koulunuorisotyöstä. Olen myös kiinnostunut siitä, millaisia kehittämisideoita nuorilla itsellään on koulunuorisotyön toteuttamiseksi.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Saimaan ammattiopisto Sampo ja koulunuorisotyö

Saimaan ammattiopisto Sampo tarjoaa ammatillista koulutusta sekä koulutus- ja kehittämisspalveluja yrityksille ja muille yhteisöasiakkaille. Toimipisteitä Saimaan ammattiopisto Sampolla on Lappeenrannassa, Imatralla ja Ruokolahdella. Opiskelijoita Samossa on noin 4000 ja henkilöstöä noin 400. (Saimaan ammattiopisto Sampo s.a.)

Lappeenrannan koulutuspoliittisen ohjelman mukaan Saimaan ammattiopisto Sampon tiloissa työskentelee Lappeenrannan kaupungin ja Saimaan ammattiopisto Sampon yhteinen koulunuorisotyöntekijä (Koulutuspoliittinen ohjelma 2019, 19). Saimaan ammattiopisto Sampon opiskeluhoito- ja ohjaussuunnitelman mukaan koulunuorisotyöntekijä toimii Sampon Lappeenrannan toimipisteissä (Opiskeluhoito- ja ohjaussuunnitelma 2020, 8). Opiskelijoiden yhteisöllisyyden vahvistaminen on ammatillisessa koulutuksessa tärkeäksi nostettu asia, johon panostetaan (Koulutuspoliittinen ohjelma 2019, 19). Koulutuspoliittisessa ohjelmassa korostetaan opiskelijoiden nivelvaiheiden sujuvuuden tärkeyttä, joten tavoitteessa tärkeäksi osaksi nousevat koulunuorisotyöntekijät, jotka ohjelman mukaan motivoivat nuoria koulumaailmassa pysymään opintojen parissa (Koulutuspoliittinen ohjelma 2019, 29–30).

Saimaan ammattiopisto Sampon opiskeluhoito- ja ohjaussuunnitelman mukaan koulunuorisotyöntekijän työnkuvaan kuuluu opiskelijoiden auttaminen ja tukeminen muun muassa elämänhallintaan sekä kaveri- ja perhesuhteisiin liittyvissä asioissa. Koulunuorisotyöntekijä jalkautuu koulun tiloihin ja tapaa opis-

kelijoita muun muassa työsaleissa, auloissa ja käytävillä. Koulunuorisotyöntekijän tavoitteena on edistää yhteisöllisyyttä ja kouluviihtyvyyttä muun muassa erilaisten tapahtumien ja toimintojen kautta. Yhteistyötä koulunuorisotyöntekijä tekee Lappeenrannan nuorisotoimen, Sampon opiskeluhoollon, vastuopettajien, erityisopettajien sekä opinto-ohjaajien kanssa. (Opiskeluhoolto- ja ohjaussuunnitelma 2020, 8.)

Keskeyttämisestä kohtaamiseen -hankkeen tekemän Erityisnuorisotyö oppilaitoksessa -esitys tuo esiin Saimaan ammattiopisto Sampon koulunuorisotyöntekijän työnkuvaa. Esityksessä kerrotaan, että tavoitteena on koulupudokkaiden määrän väheneminen. Työmenetelmiksi kuvataan muun muassa jalkautuminen nuorten luokse sekä opiskelijakuntatoiminnan ohjaaminen. Esityksessä koulunuorisotyön kuvaillaan olevan ennaltaehkäisevää työtä, nuorten tuen tarpeiden huomaamista sekä tarvittaessa nuoren eteenpäin ohjaamista. Samossa toimiva koulunuorisotyöntekijä on kaupungin ja Sampon yhteishanke, jolloin Sampo maksaa 50% työntekijän palkasta. (Keskeyttämisestä kohtaamiseen -hanke, 4.) Tämän vuoksi on tärkeää selvittää opiskelijoiden kokemuksia koulunuorisotyöstä ja sitä kautta saada tietoa mahdollisesti työn kannattavuudesta jatkossakin.

3.2 Tutkimuksen kohdejoukko

Tutkimukseni kohderyhmänä ovat Saimaan ammattiopisto Sampon opiskelijat. Tutkittavat ovat kaikki keväällä 2020 toteutettujen haastattelujen aikaan ensimmäisen vuoden opiskelijoita, jotka olivat aloittaneet opiskelun Saimaan ammattiopisto Samossa syksyllä 2019. Haastateltavat ovat iältään 16–17-vuotiaita. Haastateltavia on yhteensä 5, joista kolme on samalla alalla ja kaksi muuta samalla alalla.

Haastateltavien löytämisessä sain apua Saimaan ammattiopisto Samossa työskentelevältä koulunuorisotyöntekijältä. Haastateltavien löytäminen oli aluksi ongelmallista haastatteluun tulemisen kiinnostuksen puutteen takia. Sampon koulunuorisotyöntekijän avulla sain 5 opiskelijaa mukaan tutkimukseen. Haastateltavista kaikki olivat olleet tekemisissä koulunuorisotyöntekijän kanssa, joten he tiesivät tämän toiminnasta edes hieman jo etukäteen. Haastateltavat olivat vapaaehtoisesti mukana opinnäytetyön haastatteluissa.

3.3 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyössä tutkimuskysymyksiä on kolme. Ne käsittelevät kouluviihtyvyyttä, tuen tarvetta, koulunuorisotyötä sekä kehittämisehdotuksia.

Tutkimukseni pääkysymykset ovat:

1. Millaisia kouluviihtyvyyden ja tuen tarpeen havaintoja nuoret esittävät?
2. Millaisia kokemuksia nuorilla on koulunuorisotyöstä?
3. Millaisia kehittämisehdotuksia nuoret esittävät?

Tutkimuskysymysten avulla pyrin saamaan vastauksia, joiden avulla voi mahdollisesti kehittää Saimaan ammattiopisto Sampossa toteutettavaa koulunuorisotyötä. Tärkeää on myös saada tietoa, onko koulunuorisotyöntekijän työn jatkuminen ammattiopistossa kannattavaa.

3.4 Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä

Tutkimusotteeni on laadullinen tutkimus. Pitkärannan mukaan laadullinen tutkimus on ihmistieteellistä tutkimusta. Laadullinen tutkimus on subjektiivista, jossa tutkija on osa tutkimusta. (Pitkäranta (2014, 22.) Laadullinen tutkimusote soveltuu tutkimukseeni, sillä kuten Pitkäranta (2014, 27) asian esittää, on laadullisen tutkimuksen ideana ymmärtää ja tulkita ilmiötä. Tutkimuksessani etsin kysymyksiini vastauksia henkilöiden omista kokemuksista, jonka kautta voin tehdä tulkintoja aiheestani.

Haastattelu on yksi yleisimmistä laadullisen aineiston keräämistavoista. Haastattelun avulla selvitetään ihmisten ajattelua, kokemuksia ja motivaatiota kyseistä ilmiötä kohtaan, jolloin haastattelu voi olla strukturoitu, puolistrukturoitu, teemahaastattelu tai avoin haastattelu. Haastattelutilanteessa haastattelun joustavuuden vuoksi tutkija pystyy oikaisemaan väärinkäsityksiä, toistamaan kysymyksiä ja käymään keskustelua. (Pitkäranta 2014, 90–91.) Aineistonkeruumenetelmänäni on teemahaastattelu. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä, jossa edetään tiettyjen etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien kysymysten mukaan. Etukäteen valitut teemat liittyvät

tutkimuksen viitekehukseen. (Pitkäranta 2014, 92–93.) Teemahaastattelurunkoon loin tärkeimmät ilmiöön liittyvät kysymykset (liite 1), joihin haastattelussa haen vastausta. Tutkimukseni oleellisimpia teemoja ovat koulunuorisotyö, kouluviihtyvyys, yhteisöllisyys, yksilötyö sekä tuen saaminen.

Teemahaastattelut suoritin kevään 2020 aikana. Yksi haastattelu suoritettiin puhelimen välityksellä ja muut suoritettiin Teams-palvelun kautta, sillä vallitsevan covid-19 -tilanteen takia ei haastatteluja voitu suorittaa kasvotusten. Yksi haastatteluista suoritettiin parihaastatteluna, muut olivat yksilöhaastatteluja. Haastattelujen jälkeen litteroin haastattelut sana sanalta. Litteroitua tekstiä syntyi 30 sivua.

3.5 Aineiston analyysimenetelmä

Aineiston analyysimenetelmänä käytän sisällönanalyysiä. Tuomen ja Sarajärven mukaan sisällönanalyysi on menetelmä, jonka avulla dokumentteja voi analysoida systemaattisesti ja objektiivisesti. Tuomen ja Sarajärven mukaan sisällönanalyysin menetelmällä aineisto järjestetään tiivistettyyn ja yleiseen muotoon. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 87.)

Tutkimuksessani tulen käyttämään aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Tuomen ja Sarajärven mukaan sisällönanalyysin ensimmäinen vaihe on aineiston redusointi eli pelkistäminen, jossa kaikki ylimääräinen ja tutkimuksen kannalta epäoleellinen rajataan pois. Aukikirjoitetusta aineisosta etsitään esimerkiksi tutkimuskysymyksiä vastaavia ilmaisuja ja niitä voi erottaa ja yhdistellä esimerkiksi eri väreillä. Pelkistämisvaiheessa tulee ottaa huomioon, että yhdessä lausumassa voi olla useita eri pelkistettyjä ilmauksia. Pelkistämisvaiheen jälkeen on aineiston klusterointi eli ryhmittely, jolloin koodattu aineisto käydään läpi etsien aineistosta samankaltaisuuksia sekä eroavaisuuksia. Ilmiöitä kuvaavat käsitteet muodostavat eri luokkia, jolloin aineisto tiivistyy. Ryhmittelyvaiheen jälkeen on aineiston abstrahointi eli käsitteellistäminen, jossa muodostetaan käsitteitä olennaisen tiedon perusteella. Käsitteellistämisessä pyritään päästä kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 92–93.)

Tuomen ja Sarajärven mukaan sisällönanalyysi on tulkintaan ja päättelyyn perustuvaa analysointia. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä muodostetaan uutta teoriaa verraten sitä samalla alkuperäisaineistoon. Kaikissa analyysin vaiheissa tutkijan tulee ymmärtää tutkittavien näkökulmia asiaan, ja johtopäätöksissä tutkija pyrkii ymmärtämään, mitä tutkittava asia tutkittavalle merkitsee. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 95.) Sisällönanalyysimenetelmä sopii omaan tutkimukseeni, sillä teemahaastattelujen kautta saadut aineistot ovat haastateltavien tulkinnanvaraisia kokemuksia.

Litteroitua tekstiä ryhdyin purkamaan tutkimuskysymysten kautta. Värikoodasin tutkimuskysymykset ja lähdin käymään litteroitua aineistoa läpi etsien tutkimuskysymyksiin liittyviä vastauksia. Värikoodasin vastaukset sen mukaan, mihin tutkimuskysymykseen ne liittyivät. Etsin haastatteluaineistosta sekä yhtäläisyyksiä että eroavaisuuksia. Näin ollen litteroitu aineisto pieneni ja rajautui selkeämmäksi. Tämän jälkeen etsin ja yhdistän ilmeneviä teemoja, ja lopuksi teen johtopäätöksiä aiheesta. Haastateltavista käytän nimikkeitä H1–H5, joista H3 ja H4 haastateltu parihaastatteluna. Haastateltavat käyttivät haastattelujen aikana koulunuorisotyöntekijästä puhuessaan hänen etunimeään, sen olen muuttanut sitaateissa koulunuorisotyöntekijäksi-termiksi.

4 TUTKIMUSTULOKSET

4.1 Kouluun kiinnittyminen ja tuen tarpeet

Millaisia kouluviihtyvyyden ja tuen tarpeen havaintoja nuoret esittävät? Tässä ensimmäisessä tutkimuskysymyksessä tutkin, millaisia asioita opiskelijat itse nostavat esille liittyen kouluviihtyvyyteen sekä tuen tarpeeseen.

Kaikki haastateltavat vastasivat viihtyvänsä koulussa. Muutama haastateltava kertoi, että opiskeltava ala oli juuri se asia, mistä eniten pitää opiskelussa. Oma asenne ja motivaatio opiskeltavaa alaa kohtaan koettiin isoksi osaksi kouluviihtyvyyttä. Myös kaverit ja ympäristö koettiin kouluviihtyvyyttä lisääväksi tekijäksi.

H1: No ei siihe oikeestaa vaikuta muu ku se miun oma asenne ja et millasii ne opettajat on ja sit se et millanen se luokkahenki on mut se on ihan kohillaan miun mielestä.

H2: No just kaikki kaverit ja se ympäristö.

H3: No se et on niiku ammatillisii et pääsee niiku oikeesti tekemään. Varmaa kaverit ja se niiku, miten sen nyt sanois, se ilma-
piiri siellä et jos on semmoi hyvä.

H5: En tiä, varmaan se niiku mieki ku oon sellane sosiaalinen ihminen et niiku tulee niiku toimee eri ihmisten kaa, ni se nyt sillee helpottaa niiku ja just sillee opettajat ja oppilaat tai ne kenen kaa tulee hyvin toimeen, ni se on varmaa isoin se mikä takaa sen viihtyvyyden.

Moni haastateltava vastasi ryhmähengen olevan hyvä, mutta joitakin ongelmia luokan sisällä saattoi olla ryhmähengen kannalta. Haastateltavat kokivat, että luokassa kaikki tulee kaikkien kanssa toimeen, mutta ryhmä on silti jakautunut. Yksi haastateltava koki tärkeäksi hyvin toimeen tulemisen myös muiden alojen opiskelijoiden kanssa.

H1: Meil on tosi hyvä ryhmähengi et ei kaikki nyt ei tykkää kaikista mut kaikkien kaa tullaan toimeen ja ain pidetään toistemme puolia.

H2: No siis, kyl me tullaan toimeen, mut se on aika hajallinen, sillee et kaikki on niiku omis porukois.

H3: Se on vähä niiku semmone ryhmittäytyny, niiku luokan sisällä erikseen, et tytöt on aika paljo niiku omassa porukassa. Et meil ei oo kaikki niiku ryhmäytyny, toki jotku tulee toimee kaikkien kaa.

H4: Meil on ihan hyvä luokkahengi omast mielestä ainaki. Ku sillee pystyy kuiteki juttelee kaikkien kans.

H5: Varmaan se ku siin on niinku et meilläki luokkahengi on nii tiivis, tulee hyvin toimee ja tulee muitekin alojen opiskelijoitten kaa toimee.

Kaikilla haastateltavilla oli ollut ensimmäisen opiskeluvuoden alussa ryhmäytymispäivä. Ryhmäytymispäivä oli useimmilla myös ensimmäisiä kohtaamisia koulunuorisotyöntekijän kanssa.

H3: Oli, meil oli Myllysaarella, semmone ulkoilupäivä. Siel oli mein omat opettajat ja tuutorit, en mie sit tiä olik siel muita.

H4: Oli siel vissii mei kuraattori.

H3: Ja koulunuorisotyöntekijä.

Koko koulua koskevasta ilmapiiristä ja yhteishengestä oli hankalampaa saada kokemuksia. Kokemukset painottuivat enemmän omaa luokkaa kohtaan ja siihen liittyvään ryhmädynamiikkaan.

H2: Mm, no ei se mun mielest mikää huono oo.

H3: Mie en oikee osaa kuvailla.

H4: Tosi vaikee sanoo sillee.

H3: Nii. Semmonen isompi koulu. Ite oon tosi pienestä koulusta.

Haastateltavat kertoivat myös koko koulun yhteisistä teema- tai tapahtumapäivistä. Haasteeksi nousi tapahtumiin osallistumattomuus omien opintojen takia tai muiden kiireiden takia. Teema- ja tapahtumapäivät koettiin kuitenkin mukaviksi tapahtumiksi.

H2: No on meil niinku ollu jotain mut ei niihi oo oikee saatu ketään ikinä. Ois ollu jotain Halloweenin jotai discoo mut kaikki oli vaa jossai et kukaa ei ikin menny.

H3: On siel jotain tapahtumii, et nää, mitäs ne on, jotain korkeakoulujen porukkaa tulee sinne kertoo jostain siihe opiskelijajäsenyyteen liittyvää, ne pitää siel jotai, on meil jotai liikuntapäivii siel, et on sellast vapaaehtosta toimintaa.

H5: On vaik kui paljon, on kuiteki hirvee kivoja. Jos mie niiku kerkeen osallistua, ni kyl mie sillo osallistun, jos ei oo niiku mitää paikollista oppiainetta tai muuta siinä.

Ohjatusta välituntitoiminnasta oli erilaista kokemusta. Kavereiden kanssa oleminen koettiin tärkeäksi osaksi vapaa-aikaa koulussa. Osa haastateltavista koki tärkeämmäksi omaehtoisen toiminnan, vaikka mahdollisuuksia olisi myös ohjattuun toimintaan. Yksi haastateltavista toi esiin Yeesaamo-oleskelutilan, jonka muun muassa koulunuorisotyöntekijä on oppilaiden kanssa järjestänyt. Yksi haastateltava koki, ettei ohjattua välituntitoimintaa ole ollenkaan.

H3: No aika harvoin, kerran kaks kuukaudessa ehkä. En mie tiää, ku ei myö yleensä olla ainakaa mein luokkalaisten kaa ikin lähetty mihikää mukaa, et on siel varmaa jos haluais. Sit ollaa välil keksitty jotain omaa tekemistä. Välitunneil pelataa yleensä biljardii tai pingistä tai jotain ja sit jos on hyppytuntei tai tunnin ruokatauko nii sit myö mennää tyylii johoki syömää iha niiku pitsalle. Ja sit myö ollaa käyty välillä siin tunnin ruokatauolla ollaa käyty kavereitten kaa uimassa.

H5: No meil on oikeestaa niiku omal alal niiku sillee taukoliikunta-paikkaa, et pystyy tällee oleel siel, sitte oikeestaa sillee kun tulee jotain muitten alojen opiskelijoit ni näkee niit sit tauoilla. Ja siis oikeestaan mie oleskelen niiku Yeesaamossa ja sit siel kakkoskerroksessa. Siis opiskelijat ja koulunuorisotyöntekijä ja ketähän muit siin oli, ni niiku teki sen sinne, siel on sohvaa ja sit siin on niiku pleikkari ja tämmöi et siel pystyy pelailee ja kattoo netflixii.

Yhteisöllisyyttä, vaikuttamista ja osallisuutta lisäävät toiminnot kiinnostivat kaikki haastateltavia. Yksi haastateltavista oli mukana opiskelijakuntatoiminnassa. Kaikki haastateltavat olivat hakeneet tutortoimintaan mukaan. Yksi haastateltavista toimi myös ryhmäedustajana. Ryhmäedustajatoiminnan kautta oli mahdollista saada vinkkejä oman ryhmän kanssa tehtäviin ryhmäytymisharjoituksiin. Opiskelijakuntatoiminnassa sekä ryhmäedustajien kokouksissa oli haastateltavien mukaan myös koulunuorisotyöntekijä mukana.

H1: Tuutortoiminnassa oon mukana.

H2: No joo, on miul ollu kiinnostusta mut en mie tiiä pääsenks mie. Meit oli nii monta, vissii koko luokka halus.

H3: Mä oon siinä ryhmän, mikä se on, et mä käyn niis kokouksis mis on joka alalta joku, mikä ryhmänjohtaja. Mä en nyt muista, ryhmäedustaja, mä oon ryhmäedustaja ja käyn siel kokouksissa. Jos on jotain ilmotuksia nii viiään niitä eteenpäi niiku mein omiin ryhmiin. Ja sit siel on jotain niiku semmosia ns. ryhmäytymisjuttuja siel kokouksessa et jos haluaa vetää niit viel luokan kaa, alkuvuodest varsinki oli.

H5: Mie itseasiassa liityin vast reilu kuukaus sitten takaperin oppilaskuntaan.

Tuen saaminen on tärkeä osa kouluun kiinnittymistä. Tuen tarve voi liittyä koulunkäynnin haasteiden lisäksi mihin vain oman elämän haasteisiin. Yksi haastateltavista koki kavereille avautumisen tärkeänä ja helpottavana. Myös koulun opettajilta sekä erityisopettajalta on koettu saavan apua tarvittaessa. Yksi haastateltavista oli saanut apua ja tukea ongelmiin myös koulunuorisotyöntekijältä.

H3: Ja sit mä välil avaudun ain välil luokassa vaa kavereilleki jos on jotai asiaa.

H5: No esim matikka, enkku ja vähä äikkä vähä vaikeeta, ni sit saanu tota tukiopetusta ja sitte tota erityisopettajiltakii apuu siinä ja sillee

Haastateltavat viihtyvät koulussa. Tärkeitä asioita ovat opiskeltavan alan mielekkyys, oma motivaatio, kaverit sekä ympäristö. Joitakin haasteita esiintyy luokkahengessä, ja näiden parantamiseksi koulunuorisotyöntekijä voisi olla tukena. Opiskelijakunta-, ryhmäedustaja- sekä tutortoiminta edesauttavat yhteisöllisyyden lisäämistä koko koulussa sekä lisää erilaisia vaikuttamismahdollisuuksia. Erilaisiin välituntitoimintoihin ja tapahtumiin osallistuminen lisää yhteisöllisyyttä koko koulussa ja tuo mukavaa vaihtelua koulupäiviin. Koulun kiinnittymisessä myös tuen saaminen on tärkeää. Haastatteluissa ilmeni, että opiskelijoilla on monia tuen saannin kanavia kavereiden lisäksi, muun muassa opettajat, erityisopettaja sekä koulunuorisotyöntekijä.

4.2 Kokemukset koulunuorisotyöstä

Millaisia kokemuksia nuorilla on koulunuorisotyöstä? Toinen tutkimuskysymys liittyy opiskelijoiden kokemuksiin koulunuorisotyöstä. Saimaan ammattiopisto Sampon koulunuorisotyöntekijä oli kaikille haastateltaville tuttu. Kaikki haastateltavat olivat tavanneet koulunuorisotyöntekijän ensimmäisen opiskeluvuoden alussa, joko tutustumiskäynnin tai ryhmäytymispäivän yhteydessä.

H1: Ihan koulun ekoin päivin, itseasias ihan ekan päivän autto miut sinne mihin miu piti mennä ku miul ei ollu hajuukaa. Et koulunuorisotyöntekijä on kyl iha suosikkityyppi et se on ain auttamas meitä ja ain iha mitä tarviikaa mis tarvii apuu ni se on aina innokkaana auttamas.

H5: Se oli silloin aika alkuun, ku tota, ku alko koulu ni se kävi esittäytymässä.

Haastateltavat olivat yksimielisiä siitä, että koulunuorisotyöntekijää näkee melkein päivittäin koululla. Koulunuorisotyöntekijää haastateltavat näkevät yleensä omassa luokassaan tai koulun käytävillä. Koulunuorisotyöntekijän kanssa koettiin olevan helppoa ja mukavaa vaihtaa kuulumisia.

H1: Tosi usein tulee moikkaama meit sinne mein alalle. Iha ain yhtäkkii ilmestyy vaik mein tunnille et "Moi mitäs kuuluu tytöt?", miu mielest tosi kiva. Et yleensä se tulee sinne mein puolelle moikkaamaa meitä mut kyl siihe törmää tuol käytävil ain tosi usein.

H2: No melkein joka päivä et kävelee vastaa tai jossai näkyy.

H3: Se tulee välillä sillai tunnilla käymää ja tulee juttelee.

H4: Joskus välitunnilla ollaa sen kaa.

H3: Nii joskus tyylii välitunnilla, jos on näkyny ni jäähää juttelee. Et aika usein.

H5: Oikeestaan ain ku meil on niiku näit YTO aineita, ni sitä näkee enemmän, meil ku on siel kakkos- ja kolmoskerroksessa niit YTOja ni näkee silloin enemmän, näkee sitä oikeestaan päivittäin, ku pyörii. Sillee et se tulee käytäväl vastaa ja ain moikataa ja kysytää mitä kuuluu ja kaikkee tälle.

Koulunuorisotyöntekijän työ on pitkälti eri alojen oppitunneille jalkautumista. Moni haastateltava kertoi, että koulunuorisotyöntekijä käy välillä heidän tunneillaan. Yksi haastateltavista kuitenkin koki, että koulunuorisotyöntekijän työ painottuu paljolti toisen alan opiskelijoiden kanssa olemiseen ja heidän tukemiseensa ja auttamiseen kuin hänen oman alan opiskelijoiden. Haastateltavalla oli siis käsitystä koulunuorisotyöntekijän työn tavoitteista, eli ryhmien ja yksilöiden tukemisesta erityisesti siellä, missä tuen tarvetta on enemmän.

H2: No tosi harvoin, et on se nyt pari kertaa käyny, mut miust tuntuu et se käy siel enemmän niitten poikien, kone- ja auto puolel enemmän.

Koulunuorisotyöntekijän työnkuvaan kuuluu Saimaan ammattiopisto Sampoissa muun muassa opiskelijakuntatoiminnan ohjaus. Yleisesti koulunuorisotyöntekijän työnkuvaan voi kuulua myös muiden ryhmien ohjausta. Haastateltavista yksi kuului opiskelijakuntaan ja yksi kuului ryhmäedustajiin, jonka kautta molemmat ovat tekemisissä koulunuorisotyöntekijän kanssa.

H3: On siel se se joku opettaja, mie en tiää kuka se on ja sit koulunuorisotyöntekijä on siellä.

Koulunuorisotyön pääpaino painottuu yleisesti ryhmien ohjaukseen ja yhteisöllisyyden lisäämiseen. Tärkeässä osassa on kuitenkin myös yksilötyö. Yksi haastateltavista on tavannut koulunuorisotyöntekijää kahden kesken. Haastateltava kertoo, että koulunuorisotyöntekijä on ollut hänen apunaan selvittä-mässä ristiriitatilanteita, joita on syntynyt opettajien kanssa. Koulunuorisotyöntekijän apu on koettu tärkeäksi, sillä koulunuorisotyöntekijä on ollut aikuisena nuoren puolella erilaisia ongelmia selvittäessä.

H1: Koulunuorisotyöntekijä on pitäny kyl tosi paljon puolia.

Muut haastateltavista eivät olleet tavanneet koulunuorisotyöntekijää kahden kesken. Tapaamisia koulunuorisotyöntekijän kanssa kuvaillaan kuulumisten vaihdoiksi, mutta tarkempaa apua ja neuvoa koulunuorisotyöntekijältä haastateltavat kokevat saavansa tarvittaessa.

H3: Kyl mä varmaa koulunuorisotyöntekijältä pyytäisin apua, se on sillee kuiteki jo vähän tuttu ja se vaikuttaa silt et sille pystyy puhumaa kaikesta.

Kaikki haastateltavat tiesivät, kuinka ottaa koulunuorisotyöntekijään yhteyttä tarvittaessa. Yksi haastateltavista oli ottanut koulunuorisotyöntekijään yhteyttä soittamalla tai laittamalla viestiä. Muut haastateltavat eivät olleet olleet yhteydessä koulunuorisotyöntekijään sähköisesti, mutta kertoivat, että ottaisivat koulunuorisotyöntekijään yhteyttä viestein tai sosiaalisen median kautta.

H1: Oon soittanu tai laittanu viestiä whatsappissa.

H4: Varmaa laittaisin viestii.

H3: Kyl mieki varmaa jonkunäkösen kautta, tyylii sähköposti tai varmaa Wilmast, löytyy sen numero tai jotain.

H5: Siis en oo ottanu mut esim Wilman kautta, ja sit pystyy, mitä se on meilleki sanonu et pystyy laittaa tekstiviestii tai laittaa esim. Instagramis viestii.

Haastatteluissa ilmenee, että koulunuorisotyöntekijä on kaikille haastateltaville tuttu. Helppo lähestyttävyyys ja luottamus koulunuorisotyöntekijään ovat tärkeitä asioita, joita haastatteluissa ilmeni. Matalan kynnyksen tapaamiset sekä avun ja tuen saaminen nopeasti ovat opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemista, sillä kynnyksen hakemisella voi olla joillakin opiskelijoilla korkea. Jalkautuminen eri ryhmien tunneille tekee koulunuorisotyöntekijän tutuksi opiskelijoille. Tällöin koulunuorisotyöntekijä pääsee myös tukemaan yksilöiden lisäksi koko luokkayhteisöä. Helppo lähestyttävyyys myös sosiaalisen median kautta on tärkeää, ja haastatteluissa ilmeni, että yhteydenottotapoja oli muutamia erilaisia.

4.3 Kehittämisehdotuksia koulunuorisotyöhön

Millaisia kehittämisehdotuksia nuoret esittävät? Kolmas tutkimuskysymys keskittyy opiskelijoiden kehittämisehdotuksiin, jotka liittyvät toteutettavaan koulunuorisotyöhön. Haastattelussa keskusteltiin koulunuorisotyöntekijän toimimisesta haastateltavien oman ryhmän kanssa. Haastateltavista kaksi ehdotti, että koulunuorisotyöntekijä voisi pitää heille joitakin tunteja. Haastateltavista kaksi ei osannut ehdottaa mitään, yksi toivoi kuulevansa koulunuorisotyöntekijän toiminnasta lisää.

H1: En tiiä, koulunuorisotyöntekijän kaa ois varmaa kiva pitää sellanen päivä kahestaa tuol mein puolella et se oiski ohjaamas meitä eikä mein ope. Se ois aika hauskaa.

H2: En mä tiiä, se vois kans pitää jotai tuntei meille. Ku sillä on ain tosi hyvii ideoita ni.

H5: Ei oo oikeestaa, et vois esim. niiku kertoo omasta toiminnastaan niinku enemmän, niiku et se on vissii tainnu mainita sillo ku se kävi et mitä se tekee ja niiku, ni sillee niiku laajemmin.

Koko koulua koskevissa kysymyksissä siitä, mitä koulunuorisotyöntekijä voisi järjestää, ei osattu antaa vastauksia. Vastaukset painottuivat enemmän omaa luokkaa koskeviksi.

H1: En tiiä, varmaan sellanen koko, no ei välttämättä koko koulun retket, tuskin onnistuu, mut meiän luokan kaa johonkii retkelle vaik lähtis ni ois kyl kiva et koulunuorisotyöntekijä ois mukana.

Yhdellä haastateltavalla oli kiinnostusta suunnitella koulunuorisotyöntekijän kanssa erilaisia tapahtumia. Elämönhallintataidoista puhuttaessa yksi haastateltavista ilmaisi, että koulunuorisotyöntekijä voisi sopia pitämään tällaisia tunteja.

H5: No oikeestaan olis, et koulunuorisotyöntekijän kaa on niiku kiva tehdä just jotain yhteistyötä, ku myöki ollaa tehty oppilaskunnan kans sen kaa näitä ni sen kaa on aika kiva tehdä näit hommia ni.

H2: En mie nyt tiiä viel tai sillee, ei meil oo ollu mitää sellasii elämönhallintataitoja mut miust tuntuu et koulunuorisotyöntekijä voisi pitää niitä.

Kehittämisehdotuksissa painottui koulunuorisotyön ryhmänohjaukseen painottuva luonne. Erilaiset ehdotukset tuntien pitämisestä sekä retkille mukaan lähtemisestä olivat juuri tällaisia koko ryhmää koskevia toiveita. Yhteistyötä koulunuorisotyöntekijän kanssa toivottiin tapahtumasuunnittelun osalta. Näin ollen nuoret saisi mukaan koko koulun yhteisöllisyyttä parantavien tapahtumien suunnitteluun. Kaksi haastateltavaa ei osannut ehdottaa mitään kehittämistoiveita ja yksi haastateltavista toivoi kuulevansa koulunuorisotyöntekijän toiminnasta lisää. Tämä voi kertoa myös siitä, että koulunuorisotyöntekijän toiminta ei ole kaikille täysin tuttua. Jos toiminnasta ei täysin kaikkea tiedä, on myös hankalaa ehdottaa asioita, mitä kehittää.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

5.1 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia Saimaan ammattiopisto Sampon opiskelijoiden kokemuksia kouluun kiinnittymisestä sekä kokemuksia koulunuorisotyöstä. Tarkoituksena oli selvittää erilaisia kouluviihtyvyyttä vahvistavia muotoja ja mahdollisia tuen tarpeita sekä opiskelijoiden mahdollisia kehittämisehdotuksia koulunuorisotyön toteuttamiselle.

Tutkimuksen mukaan koulunuorisotyö on hyvä ja tarvittu keino opiskelijoiden kouluun kiinnittymisen tueksi. Kouluun kiinnittymiseen vaikuttaa opiskelijan kohdalla moni asia ja tutkimukseni mukaan koulunuorisotyöntekijä on paikoitain kaivattu keino lisätä sitä. Koulunuorisotyöntekijästä tulee opiskelijoille uusi ja turvallinen aikuinen koulussa, jolta on mahdollista saada matalan kynnyksen ohjausta ja tukea. Myös koulunuorisotyöntekijän on helpompi huomata erilaisia tuen tarpeita tutuiksi tulleissa opiskelijoissa. Luottamussuhde koulunuorisotyöntekijää kohtaan on hieman erilainen kuin esimerkiksi opiskelijoilla on opettajia kohtaan, ja haastattelujen perusteella koulunuorisotyöntekijän kanssa uskalletaan puhua eri aiheista. Koulunuorisotyöntekijän jalkautuminen opiskelijoiden tunneille, tuen tarpeiden huomaaminen, tuen antaminen sekä yhteisöllisyyttä lisäävät tapahtumat ja tilat edesauttavat kouluun kiinnittymistä. Tuloksissa myös ilmenee, että koulunuorisotyö määräytyy koulunuorisotyötä tekevän ihmisen mukaan. Tämä on myös ymmärrettävää, sillä koulunuorisotyötä toteuttaa Saimaan ammattiopisto Samossa vain yksi henkilö.

Tutkimukseen osallistuneet Saimaan ammattiopisto Sampon opiskelijat kokevat kouluviihtyvyytensä olevan hyvä. Tärkeimmiksi kouluviihtyvyyttä lisääviksi asioiksi mainittiin kaverit, opiskeltava ala sekä ympäristö. Myös Hännisen (2017, 49) tutkimuksessa ilmeni, että kouluviihtyvyyttä lisäsivät erityisesti ystävät, hyvä luokkahenki ja ilmapiiri. Tutkimuksessani haastateltavien kokemukset ilmapiiristä painottuivat omaa ryhmää koskeviksi, ja koko koulua koskeviin kysymyksiin oli hankalampaa vastata. Tätä selittänee se, että kyseessä on iso koulu, mikä tuo omat haasteensa yhteisöllisyyteen. Yksi haastateltavista kuului opiskelijatoimikuntaan, joka omalla toiminnallaan voi edistää koulun yhteisöllisyyttä ja koulunuorisotyöntekijä on heidän toiminnassaan ohjaajana tuke-
massa toimintaa.

Kaikilla haastateltavilla ystävyyssuhteet olivat tärkeitä. Ystävyyssuhteet ovatkin yksi kouluhyvinvointia edistävä tekijä. Kuten Manninen (2018, 50) toteaa, myönteiset vertaissuhteet todennäköisesti edistävät oppilaan kouluviihtyvyyttä sekä yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tuloksissa ilmeni, että koulunuorisotyöntekijä on mukana ainakin joidenkin uusien opiskelijoiden ryhmäytymispäivissä. Koulunuorisotyöntekijällä voi olla sellaista osaamista ja taitoa, joilla voi edistää ryhmän ryhmäytymistä. Ryhmäytyminen jatkuu kuitenkin vielä ryhmäytymispäivän jälkeen, jolloin koulunuorisotyöntekijä voi omalla osallaan ja työpanoksellaan edistää ryhmän hyvää henkeä osallistumalla tunneille sekä tutustumalla opiskelijoihin, ja sitä kautta tukea ryhmää. Kuten Kiilakoski (2016, 196) toteaa, nuorisotyön työmenetelmät ovat yksilö- ja ryhmäpainotteisia, joissa tuetaan ryhmädynamiikkaa ja vahvistetaan osallisuutta. Haastatteluissa ilmenneet ryhmäedustajien kokouksissa jaetut vinkit ja neuvot ryhmän ryhmäytymiseen voivat paikoin olla tarpeen. Tämä onkin tärkeä asia, sillä kaikki haastateltavat kokivat, että heidän ryhmähengessään on vielä parantamisen varaa.

Tulosten mukaan yhteisöllisyyttä lisäävät tapahtumat kiinnostivat. Ongelmaksi nousi erilaisiin tapahtumiin osallistumattomuus muun muassa omien opiskelukiireiden tai muiden menojen vuoksi. Tapahtumia pidettiin yleisesti ottaen mukavina asioina, joihin osallistuu mielellään, jos pystyy. Koko koulun yhteiset teemapäivät lisäävätkin yhteisöllisyyttä. Erilaiset ohjatut välituntitoiminnot sekä paikat, joissa välitunteina voi oleskella oli jokseenkin tärkeitä asioita. Kuten Huuskola (2015, 84) toteaa, koulunuorisotyöllä voidaan lisätä kouluviihtyvyyttä

esimerkiksi välituntitoiminnalla, koulunuorisotilalla sekä koulussa olevalla harrastustoiminnalla, sillä erilaiset toiminnot lisäävät nuorten sosiaalista toimintaa sekä lisäävät nuorten osallisuutta. Haastatteluissa tärkeäksi koettiin omaehtoinen toiminta, mutta myös hyvistä tiloista ja toiminnasta pidettiin. Tuloksissa tuli ilmi Yeesaamon tärkeys. Yeesaamo on koulunuorisotila, jonka koettiin olevan mukava paikka. Koko koulun yhteisen koulunuorisotilan kautta voi tavata muiden alojen opiskelijoita, jolloin yhteisöllisyyden tunne lisääntyy.

Haastateltavat kokivat saavansa apua ja tukea erilaisiin ongelmiin koulussa. Opettajien ja erityisopettajan lisäksi myös koulunuorisotyöntekijä on ollut apuna ja tukena tarvittaessa. Kouluun kiinnittymistä edistää myös koulunkäynnin hallinta, joihin haastatteluun osallistunut oli kertonut saaneensa hyvin tukea myös koulunuorisotyöntekijältä, joka oli toiminut nuoren tukena, kun opiskelijalla oli ollut haasteita opettajien kanssa koulunkäyntiin liittyen. Koulunuorisotyöntekijän tutuksi tuleminen opiskelijoille helpottaa avun pyytämistä myös jatkossa, vaikka vielä ei olisikaan sitä tehnyt. Tuloksissa nousi ilmi, että koulunuorisotyöntekijän rento ja mukava olemus herättävät luottamusta myös siitä, että hänelle voi puhua mistä vaan aiheesta. Kuten Huuskola (2015, 25) toteaa, koulunuorisotyöntekijän rooli on enemmän ennaltaehkäisevää tuen tarjoamista. Myös Kiilakoski (2016, 89) tuo esille sen, että nuorisotyöntekijän kanssa keskustelu voi tuoda esiin mahdollisia ongelmia, vaikka nuoren ongelmat eivät olisi olleet keskustelun painopiste.

Tutkimuksessa selvitettiin opiskelijoiden kokemuksia koulunuorisotyöstä. Tulosten mukaan koulunuorisotyöntekijä on kaikille haastateltaville tuttu. Kaikki haastateltavat kokivat, että koulunuorisotyöntekijää näkee päivittäin koululla, joko haastateltavien omassa luokassa tai koulun käytävillä. Koulunuorisotyöntekijän jalkautuvan työn luonteen vuoksi opiskelijoiden on helppoa tutustua koulunuorisotyöntekijään. Koulunuorisotyöntekijälle on oleellista tutustua opiskelijoihin luokkana sekä yksilötasolla. Mitä paremmat suhteet koulunuorisotyöntekijällä on opiskelijoihin, sitä helpommin hän voi huomata erilaisia tuen tarpeita opiskelijoissa. Myös koulunuorisotyöntekijän hyvät suhteet opiskelijoihin madaltaa opiskelijoiden kynnystä pyytää koulunuorisotyöntekijältä apua ja tukea tarvittaessa. Kiilakoski (2016, 88) toteaa, että nuorisotyöntekijän työote nuorten kanssa on kevyempi ja rennompaa muihin ammattikuntiin verrattuna.

Tutkimuksen perusteella haastateltavat kokivat, että koulunuorisotyöntekijän kanssa on mukavaa vaihtaa kuulumisia. Tuloksissa ilmeni, että koulunuorisotyöntekijä on mukava aikuinen ja tämän kanssa on mukavaa tehdä yhteistyötä. Muutama haastateltava olikin koulunuorisotyöntekijän kanssa enemmän tekemisissä vaikuttajaryhmien kautta. Yksi haastateltavista koki, että koulunuorisotyöntekijän työn painopiste on tietyillä muilla aloilla, joissa tuen tarvetta on enemmän. Tämä kertoo siitä, että joillakin opiskelijoilla on hyvä käsitys koulunuorisotyön tavoitteista, johon kuuluu juurikin yhteisöllisyyden lisääminen sekä syrjäytymisen ehkäisy.

Tutkimuksen mukaan koulunuorisotyö painottuu pitkälti ryhmien kanssa toimimiseen, mutta myös yksilötyön muotoja on havaittavissa erityisesti tuen ja avun saannin muodossa. Kuten Kiilakoski (2016, 88) sanoo, koulumaailmassa nuorisotyöntekijöitä on todennäköisemmin helpompi lähestyä kuin muita aikuisia, jolloin nuorisotyöntekijä on luotettava ja nuoren asioista kiinnostunut aikuinen. Tutkimuksessa tuli myös ilmi, että kaikilla haastateltavilla oli käsitys siitä, miten koulunuorisotyöntekijään saisi tarvittaessa yhteyttä. Helppo lähestyttävyyys ja mahdollisuus saada yhteyttä esimerkiksi erilaisten sosiaalisen median kanavien kautta tuo koulunuorisotyöntekijää lähemmäs nuoria.

Tutkimuksessa selvitettiin myös opiskelijoiden erilaisia kehittämissuunnitelmia liittyen koulunuorisotyöhön. Tulosten mukaan koulunuorisotyöntekijä on toivottu lisä tunneille, jonka jalkautumista oppitunneille toivotaan jatkuvan. Myös osallistuminen ryhmien mukana esimerkiksi erilaisiin retkiin oli toivottua. Tulosten mukaan koulunuorisotyöntekijä sopii hyvin ohjaamaan nuoria esimerkiksi elämönhallintataidoissa, ja tähän oli osalla haastateltavista myös kiinnostusta. Myös yhdessä työskentelyä koulunuorisotyöntekijän kanssa esimerkiksi tapahtumasuunnittelun parissa toivotaan.

Vaikka koulunuorisotyöntekijä oli kaikille haastateltaville tuttu, tuli ilmi halu tietää lisää itse koulunuorisotyöstä ja siitä, mitä kaikkea siihen kuuluu. Tätä selittää hyvin se, että vaikka koulunuorisotyöntekijä voi olla monelle tuttu, saattaa työnkuva jäädä epäselväksi, jos työnkuva on laaja tai nuorelle mahdollisesti epäselkeä eikä esimerkiksi tiedetä koulunuorisotyön tavoitteita. Huuskola (2015, 56) toteaaakin, että koulunuorisotyöntekijän työnkuva ei ole

kovin yleisesti vielä vakiintunut, joten työnkuva voi monelle nuorelle olla vielä epäselvä. Kuten Pennanen (2014, 57) toteaa, riippuu koulunuorisotyöntekijän työnkuva koulussa esiintyvistä ilmiöistä ja tarpeista. Näin ollen ei voi olettaa, että opiskelijoilla olisi välttämättä kovin tarkkaa tietoa koulunuorisotyöntekijän työnkuvasta. Opiskelijoiden parempi tietous koulunuorisotyöntekijän työnkuvasta voi auttaa opiskelijoita löytämään mahdollisiin tuen tarpeisiin juuri oikeaa apua ja neuvoa, sillä koulunuorisotyöntekijän kautta voi tarvittaessa saada ohjausta muun avun piiriin.

Haastateltavilla kokemusten kertominen ja kehittämisideoiden keksiminen painottuivat enemmän omaa ryhmää koskeviksi. Haastateltavilla koko koulua koskevat kysymykset, esimerkiksi teemapäivien muodossa, vaikuttivat vaikeammin hahmotettavilta. Kun on iso koulu kyseessä, on ymmärrettävää, että tärkeämpänä koetaan oman ryhmän toiminta sekä sen yhteishenki, kuin koko koulua koskevat asiat. Tulosten mukaan kuitenkin osalla haastateltavista oli kiinnostusta tehdä yhteistyötä koulunuorisotyöntekijän kanssa esimerkiksi erilaisten koko koulua koskevien tapahtumien suunnittelussa.

Koulunuorisotyöntekijä on tärkeä osa opiskelijoiden kouluun kiinnittymisessä. Työn jalkautuva luonne tuo koulunuorisotyöntekijän lähemmäs nuoria, kuin esimerkiksi muut oppilashuoltoon kuuluvat henkilöt. Matalan kynnyksen avun saaminen koulunuorisotyöntekijältä on tärkeää. Myös koulunuorisotyöntekijän on helppo huomata erilaisia tuen tarpeita tutuissa opiskelijoissa ja ohjata muun avun piiriin tarvittaessa. Ennaltaehkäisevä ote korostuu koulunuorisotyöntekijän työssä. Jalkautuminen oppitunneille myös edistää ryhmäytymistä, sillä koulunuorisotyöntekijä on nopeasti vastaamassa erilaisiin tuen tarpeisiin ja ongelmakohtiin luokassa. Välituntitoiminnot, kuten Yeesaamossa oleminen, tuo yhteen eri vuosiluokkien opiskelijoita ja edistää koulun yhteisöllisyyttä. Myös erilaiset tapahtumat ja teemapäivät edistävät yhteisöllisyyttä. Myös opiskelijoiden osallisuus korostuu, jos kehittämis ehdotuksissa ehdotettuun tapahtumasuunnitteluun pääsevät opiskelijat mukaan. Koulunuorisotyöntekijän työ Saimaan ammattiopisto Samossa olisi tärkeää jatkaa, sillä aikaa ja tukea antavia luotettavia aikuisia koulumaailmaan tarvitaan lisää.

5.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuden arviointi on osa tutkimusta, ja on tärkeää esittää perusteita, miksi tutkimusta voidaan pitää luotettavana. Haasteen laadullisen tutkimuksen luotettavuudelle tuo se, että tutkija ja tutkimuskohde ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Tällöin tutkijan tulee arvioida omaa subjektiivisuuttaan sekä omia arvoja sekä toimenpiteitä, etteivät ne vaikuta tutkimustuloksiin. (Puusa & Juuti 2020.) Tutkimuksessani pyrin tarkastelemaan haastateltavien kanssa koulunuorisotyön ilmiötä itse toiminnan näkökulmasta. Haastattelutilanteissa pyrin avoimeen ja vapaaseen keskusteltuun.

Laadullisen tutkimuksen laatuun vaikuttavat myös tutkimuksen kohdejoukko (Puusa & Juuti 2020). Opinnäytetyössäni haasteeksi nousi tutkimuskohteen saaminen. Haastattelin viittä Saimaan ammattiopisto Sampon opiskelijaa, mikä on pieni määrä koko koulussa opiskelevien määrään nähden. Haastattelut toteutettiin Teams-palvelussa osalla videopuhelun kautta ja osalla pelkän puhelun kautta. Etähaastattelussa on myös omat hyvät puolensa. Haastateltava voi kokea helpommaksi kertoa omia kokemuksiaan vapaammin ja helpommin, kun haastattelija ei ole samassa tilassa. Etähaastattelu tuo kuitenkin omat haasteensa tutkijalle, sillä etähaastattelussa en päässyt näkemään haastateltavien non-verbaalista viestintää, kuten eleitä, ilmeitä ja liikkeitä.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan pohtia uskottavuuden, luotettavuuden sekä eettisyyden käsitteiden kautta. Uskottavuutta mittaa se, miten kollegat, tutkimuskohteena olevat henkilöt sekä muu lukijakunta hyväksyy tulokset sekä kokee ne totena. Luotettavuutta mittaa se, että tutkija perustelee uskottavasti valitsemansa menetelmät ja lähestymistavat tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Eettisyyttä mitataan sillä, että tutkija on toiminnallaan toteuttanut eettisiä periaatteita. (Puusa & Juuti 2020.) Opinnäytetyössäni haastateltavat olivat mukana haastatteluissa vapaaehtoisesti. Haastattelutilanteet toteutettiin myös heidän ehdoillaan, yksi haastatteluista toteutettiin esimerkiksi parihaastatteluna. Haastattelujen lähtökohtien perusteella voin olettaa, että haastateltavat ovat vastanneet haastattelukysymyksiin totuudenmukaisesti. Olen myös huolellisesti valinnut sekä perustellut erilaisten tutkimusmenetel-

mien käytön opinnäytetyössäni. Olen opinnäytetyössäni toiminut myös eettisten periaatteiden mukaan, muun muassa tutkimuslupien, sopimusten ja aineiston keruun ja säilyttämisen kannalta.

5.3 Jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyöni jatkotutkimukseksi voisi sopia toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoiden kokemusten tutkiminen liittyen Saimaan ammattiopisto Sampon koulunuorisotyöhön. Jatkotutkimuskohteeksi voisi sopia myös ne ammattiopiston opiskelijat, joilla tuen tarve on suurempi joko koko luokan kohdalla tai yksittäisten henkilöiden kohdalla. Haasteeksi tässä opinnäytetyössä osoittautui haastateltavien saaminen. Tutkimuksen voisi jatkossa toteuttaa nettikyselynä, jolloin vastaajia voisi todennäköisemmin saada enemmän ja näin ollen myös kokemuksia saada laajemmin. Aiheen tutkimista voisi jatkaa myös koulunuorisotyöntekijän näkökulmasta, jolloin vastauksia saisi enemmän toiminnan ja tavoitteiden näkökulmasta. Koulunuorisotyön tutkimista voisi laajentaa myös koko Lappeenrannan alueen koulunuorisotyötä toteuttavien koulujen pariin.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto. s.a. Koulunuorisotyön käsikirja. Vinkkejä ja työmenetelmiä nuorisotyöntekijälle. Junareissu -projekti 2013–2016. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.kouvola.fi/nuortenkouvola/wp-content/uploads/sites/4/2018/12/Koulunuorisoty%C3%B6_kasikirja_WEB.pdf [viitattu 14.10.2019].

Huttunen, K. & Pekkarinen, T. 2016. Koulutuksen nivelvaiheet ja nuorten syrjäytyminen. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto. Näkökulma -julkaisusarja. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/tiedostot/nakokulma21_nuoruus_hallitusohjelmassa.pdf [viitattu 18.10.2019].

Huuskola, E. 2015. Nuorisotyö vastaamassa nuorten tarpeisiin koulussa. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://epublications.uef.fi/pub/urn:nbn:fi:uef-20150688/urn:nbn:fi:uef-20150688.pdf> [viitattu 21.10.2019].

Hänninen, T. 2017. ”Valinta on vaikea, kun se vaikuttaa koko loppuelämään”. Peruskoulusta uuteen elämänvaiheeseen. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/55536/URN%3ANBN%3afi%3ajyu-201710043924.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 27.10.2019].

Häppäri, S. & Pulkkinen, S. 2020. Yksinäisyys ja heikko emotionaalinen kiinnostuminen toisen asteen koulutuksen keskeyttämisriskiä ennakoivina tekijöinä. Jyväskylän yliopisto. Psykologian laitos. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/70057/URN%3ANBN%3afi%3ajyu-202006184268.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 22.10.2020].

Hölkki, K. 2019. Nuorisotoimen johtaja. Skype-keskustelu. 26.11.2019. Lappeenrannan kaupunki.

Ilonen, E. 2014. Nuorisotyöntekijät ammatillisissa oppilaitoksissa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Nuorisotyön ja kansalaistoiminnan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/80546/Opinnaytetyo.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 27.10.2019].

Keskeyttämisestä kohtaamiseen -hanke. 2019. Erityisnuorisotyö oppilaitoksessa. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://nuorisotilastot.fi/kalenteri/wp-content/uploads/2019/04/Erityisnuorisoty%C3%B6-toisella-asteella-Varia-ja-Sampo.pdf> [viitattu 18.11.2020].

Kiilakoski, T. 2015. Nuorisotyön luonnetta ja merkitystä on kirkastettava. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Näkökulma -julkaisusarja. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/tiedostot/nakokulma06_nuorisoty%C3%B6n_luonnetta_ja_merkityst%C3%B6n_kirkastettava.pdf [viitattu 24.10.2019].

Kiilakoski, T. 2016. Koulu on enemmän. Nuorisotyön ja koulun yhteistyön käytännöt, mahdollisuudet ja ongelmat. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisu 107. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/koulu_on_enemman.pdf [viitattu 24.9.2019].

Kolehmainen, M. & Lahtinen, P. 2014. Nuorisotyötä koulussa. Yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö –hanke. Sarja B 33. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/93302/978-952-456-174-7.pdf?sequence=1> [viitattu 14.10.2019].

Kolehmainen, M. 2012. Kasvattajana ristiaallokossa. Ammatillinen identiteetti koulussa nuorisotyötä tekevien kokemana. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma, ylempi AMK. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/44425/kolehmainen%20marjo_kasvattajana%20ristiaallokossa.pdf?sequence=1 [viitattu 30.9.2019].

Koulutuspoliittinen ohjelma. 2019. Saatavissa: <https://www.lappeenranta.fi/loader.aspx?id=2837a4cd-19e5-43b6-8f37-3d0d7baaddce> [viitattu 16.3.2020].

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012–2015. 2012. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2012:6. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79218/OKM06.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 13.11.2020].

Manninen, S. 2018. Kouluviihtyvyys ja siihen liittyvät tekijät peruskoulussa ja toisen asteen opinnoissa. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 612. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/57878/978-951-39-7429-9_vaitos18052018%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 21.10.2019].

Opiskeluhoolto- ja ohjaussuunnitelma. Saimaan ammattiopisto Sampo. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.edusampo.fi/files/3392/Opiskeluhoolto_ ja_ohjaussuunnitelma.pdf [viitattu 16.11.2020].

Oppimaa. 2019. Koulunuorisotyö Lappeenrannassa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oppimaa.fi/oppitunti/koulunuorisotyö-lappeenrannassa/> [viitattu 22.10.2019].

Pennanen, L. 2014. Koulun osallisuustoiminta. Koulunuorisotyö oppilaiden osallisuuden edistäjänä ja peruskoulun kasvatustyön tukena. Metropolia ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan ylempi ammattikorkeakoulututkinto (Sosionomi YAMK). Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/70989/Opinnaytetyo%20Leni%20Pennanen.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 21.10.2019].

Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Työkirja ammattikorkeakouluun. E-kirja. Jokioinen: e-Oppi 2014. Saatavissa: <https://kaakuri.finna.fi/> [viitattu 28.10.2020].

Puusa, A. & Juuti, P. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. [Helsinki]: Gaudeamus [2020]. Saatavissa: <https://kaakuri.finna.fi/>. [viitattu 28.10.2020].

Saarinen, J. 2016. Nuorisotyöntekijä ammattiopistossa – Kaivattu lisäresurssi vai epäonnistunut kokeilu? Centria ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyönkoulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/107018/Saarinen_Jyri.pdf?sequence=1 [viitattu 19.3.2020].

Saimaan ammattiopisto Sampo. s.a. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.edusampo.fi/tietoa_samposta/saimaan_ammattiopisto_sampo [viitattu 19.11.2020].

Sotkanet. s.a. Tilasto- ja indikaattoripankki. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=szZMMrPWNTQtAgA=®ion=s07MBAA=&year=sy6rtNY1BAA=&gender=t&abs=f&color=f&buildVersion=3.0-SNAPSHOT&buildTimes-tamp=201802280718> [viitattu 21.10.2019].

Suomen virallinen tilasto. 2015. Koulutukseen hakeutuminen. Peruskoulun 9. luokan päättäneiden välitön sijoittuminen jatko-opintoihin 2005 - 2013. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/khak/2013/khak_2013_2015-02-12_tau_001_fi.html [viitattu 13.11.2020].

Suomen virallinen tilasto. 2017. Koulutuksen keskeyttäminen. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/kkesk/2017/kkesk_2017_2019-03-14_tie_001_fi.html [viitattu 21.10.2020].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi [2018]. E-kirja. Saatavissa: <https://kaakuri.finna.fi/> [viitattu 18.11.2020].

Valtion nuorisoneuvosto. s.a. Oppilashuollon saavutettavuus. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://indikaattorit.tietoanuorista.fi/koulutus/oppilashuollon-saavutettavuus?series_type=custom_attribute&gender=3&education=6&series%5B%5D=16&series%5B%5D=19&series%5B%5D=27&series%5B%5D=33&settings_type=custom_attributes&tab=settings&settings_tab=custom_attributes&type=column&min=0&max= [viitattu 7.11.2019].

Valtioneuvoston kanslia. 2016. Metropolialueen nuorten siirtyminen yläkoulusta toiselle asteelle: osaaminen ja hyvinvointi. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 27/2016. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79588/Metropolialueen%20nuorten%20siirtyminen%20yl%c3%a4koulusta%20toiselle%20asteelle.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 18.11.2020].

Virtanen, T. 2016. Student Engagement in Finnish Lower Secondary School. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 562. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/51563/978-951-39-6783-3_vaitos_2110_2016.pdf?sequence=5&isAllowed=y [viitattu 18.11.2020].

Haastattelurunko

Kouluun kiinnittyminen, kouluviihtyvyys, yhteisöllisyys

- Milloin aloitit opiskelun?
- Oletko pitänyt Samossa opiskelusta? Mikä opiskelussa on kivointa?
- Millainen ryhmä teillä on?
- Onko teillä ollut oman ryhmän kanssa tutustumispäiviä/yhteistoiminnallisia päiviä?
- Millainen ilmapiiri mielestäsi teillä on koko koulussa?
- Mitkä asiat koet lisäävän omaa kouluviihtyvyyttä?
- Onko teillä koulussa esim. erilaisia teemapäiviä tai tapahtumia? Onko välituntitoimintaa?
- Millaisia tiloja teillä on koulussa, joissa voi oleskella välitunneilla tai muuten vapana aikana? Olisiko niissä kehitettävää/muutettavaa?
- Oletko osallistunut johonkin koulun vaikuttamisryhmään esim. oppilaskuntaan?
- Mitkä asiat tekisivät koulunkäynnistä vielä mukavampaa?

Koulunuorisotyö

- Oletko tavannut koulunuorisotyöntekijää? Milloin tapasit koulunuorisotyöntekijän ensimmäisen kerran?
- Miten usein näet koulunuorisotyöntekijää?
- Millaisissa tilanteissa koulunuorisotyöntekijä on ollut mukana?
- Oletko tavannut koulunuorisotyöntekijää kahden kesken?
- Tiedätkö miten koulunuorisotyöntekijän voi tavoittaa? Oletko ottanut itse yhteyttä koulunuorisotyöntekijään?
- Onko koulunuorisotyöntekijä ottanut sinuun yhteyttä? Haluaisitko että ottaisi?

- Onko ideoita, mitä haluaisit koulunuorisotyöntekijän tekevän sinun/teidän ryhmän kanssa?
- Onko sinulla jotain ideoita, millaista toimintaa tai tekemistä koulunuorisotyö voisi tarjota?
- Haluaisitko lähteä mukaan suunnittelemaan koko koululle yhteistä toimintaa koulunuorisotyöntekijän kanssa?

Syrjäytymisen ja koulupudokkuuden ehkäisy, tuen saaminen

- Millaisena koit siirtymisen yläasteelta ammattikouluun?
- Mitkä asiat koet vaikuttavan omaan koulussa pärjäämiseen?
- Saatko tukea omaan opiskeluun? Jos kyllä, niin millaista?
- Saatko tukea muihin ongelmiin tai haasteisiin? Jos kyllä, niin millaista?
- Jos et saa tukea, millaista tukea toivoisit saavasi?
- Jos sinulla on tarvetta tuen saamiseen tai keskusteluapuun, mihin ottaisit yhteyttä koulussa?
- Millaisia suunnitelmia sinulla on opiskeluiden jälkeen?
- Onko teillä mahdollisuutta opiskella elämönhallintataitoja? Jos ei, olisiko sellaiseen kiinnostusta?